

estraveller

Reisiajakiri • 4/2009 • august-september • Hind 29 kr • Estraveli püsikliendile tasuta

VÄRVILINE LAPI
Ilma kauneim sügis?

OLÜMPIALE
Neinar Seli jagab
infot ja emotsiooni

TAPPEV PÄIKE
Priit Pullerits
Lõuna-Arizonas

ANDALUUSIA
Retk Hispaania
lõunarannikul

LEIUNURK
Killuke si Roomast,
Setomaalt ja Rhodoselt

KUIDAS REISID?
Oma eelistustest räägib
Marius Peterson

R-KUUD TULEMAS
Algab austrite hooaeg

METSA SEENELE
Näpunäited ja
ostusoovitused

Mihkel Raud

Musta Aafrikat otsimas

ISSN 1736-0021

9 771736 002002

Rattalaat Veloplusis

Suured suvepeod on peetud - õige aeg osta ratas Veloplusist!

Paku oma hind!

Olete oodatud: Tallinnas, Saku tänav 3, telefon 655 6977, E-R 10-19, L 10-17.

Hooldame ja remondime kõiki jalgrattaid.

www.veloplus.ee

VELOPLUS
SPETSIAALRATTAPOOD

14 Mitte ühtegi neegrit ei näinud

Muusika- ja kirjamees Mihkel Raud käis koos oma kaasa Pärlega läinud talvel Lõuna-Aafrika Vabariigis, et näha ometi musta ja ohtlikku Aafrikat. Noh, sel korral ei näinud, aga muljed said piisavalt eredad, et ka veel tänavu augustis need Estravellerile ette vuristada.

10 Leiunurk

Kus saab viisata üle Vene piiri?
Kus leiab enim Roomat ruutmeetri kohta?
Kuidas leida Rhodose mägedes mereande?

12 Kiri kodustele

Eelmises Estravelleri numbris kadus protsessi käigus selles rubriigis Dubaist kirjutanud autori nimi. Kahetsesime ja palusime Kati Vabil sellegi numbriga saata üks kiri kodustele. Ikka Dubaist, aga seekord majanduse asemel seagripist.

28 Esimest korda olümpiale?

Järgmiste olümpiamängudeni Vancouveris on jäänud loetud kuud ja nutikamatel on piletid juba ammu ostetud. Neile, kes veel kõhklevad või mängudel üldse kunagi käinud pole, jagab innustust ja praktilisi näpunäiteid 1996. aastast kõigil mängudel osalenud spordimees, ettevõtja ja EOK täitevkomitee liige Neinar Sell.

22 Värvidemäng sügisel Lapimaal

Kui keegi mainib Lapimaad, siis esimesena meenuvad ikka jõuluvana, põhjapöder, lumi, külm, Soome. Peale võrratu talve, kus paks lumi katab kogu maa, on sealne kant väga ilus ka sügisel. Kohalikud nimetavad seda aega *ruska*, mis otsetõlkes tähendaks punakaspruuni. Loodusmees Raimond Raadik jagab näpunäiteid sügisreisiks.

32 Tapva päiksega läbi Lõuna-Arizona

Kaugelt vaadates ei peaks Mehhiko piiri äärne kõrb just palju pakkuma. Aga vaadake lähemalt, ja avastate, et põrgupalavust, mis hukutab aastast kümneid inimesi, suudavad edukalt trotsida nii mõnedki tegelased, kellest osa tekitab hirmujudinaid. Ja kuidas keset lõõskavat eimiskit kerkib müstiline tulevikulinn. Arizonas matkas Priit Pullerits.

48 Marius Peterson

Kultuuriring jagab oma reisi-elistusi.

40 Andaluusia värvid. Teekond itta.

Et saada oma auga väljateenitud puhkusest oodatud naudingut, maandada olme stressi ja vältida oma nii lähemaid kui kaugemaid naabreid, kes üha suuremate massidena suve edenedes maabuvad Fuengirola ja Marbella rannakuurortides, tasub vahelduseks proovida mõningaid alternatiivseid variante. René Pere võttis eesmärgiks külastada Andaluusia maakonda.

52 Austrihooaeg on algamas

Oh seda mütoloogiat ja edevat tähelepanu, mis austreid ümbritseb! Vaatame natuke lähemalt, kes nad on ja kuidas nendele karpidele läheneda.

58 Metsa seenele!

Käes on seeneaeg ja Eesti metsad kuulukse tänäva iseäranis helded olevat. Jagame linnavurledele näpunäiteid ellujäämiseks metsas ja ka pärast saagiga koju jõudes. Lisaks põhjalikud ostusoovitused Matkaspordilt ning ülevaade parematest seeneraamatutest.

Pärlie Sepping-Raud

Preili vabaõhumuuseumis ehk Lesedi kultuurikülas kakujahu ette valmistamas.

Estravel/American Express Travel reisiajakiri. Ilmub veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ja detsembris.

Väljaandja: Estravel AS, Suur-Karja 15, 10140 Tallinn. Telefon 626 6200. E-post estraveller@estravel.ee

Reklaam **Nordicom**, 5666 7770 reklaam@nordicom.ee

Teostus **Criteria VMG OÜ**
Sisu **Alari Rammo**, alari@criteria.ee
Makett **Karl-Kristjan Nigesen**
Keel **Katrin Kern, Agne Tamm**
Kaardid **Helle-Mai Pedastsaar**
Ristsõna **GH Press**
Trükk **Reusner, trükiarv 13 000**

Väljaandja, toimetajate ja autorite vastutus piiratud. Ajakirjas ilmunud materjalide kasutamine on lubatud ainult täieliku viitega allikale.

Estravelleris ilmuv materjal ei väljenda Estraveli seisukohti, kui pole nii öeldud. Väljaandja ei vastuta teenusepakkujate poolt tehtavate muudatuste eest sõiduplaanides, hindades jms.

Ilmub alates 2000. aastast. www.estravel.ee/estraveller

Estraveller on täies mahus loetav ka portaalis www.netiajakiri.ee

estravel

ET SEE

PEA PEAB JUST
SULLE CHECK-IN'I TEGEMA

Igal aastal tekib sadadel tuhandetel inimestel probleeme lennujaamadest kaduva pagasiga, rääkimata terviseriketest või reisitõrgetest. Reisile minnes küsi kindlasti lisaks tervisekindlustusele ka reisitõrke- ja pagasikindlustust Eesti suurimalt reiskindlustuse pakkujalt - Salva Kindlustuselt. Nii võid rahuliku südamega reisile minna.

Küsi lisainfot reisibüroodest, tutvu kindlustustingimustega www.salva.ee või konsulteeri telefonil 6 800 500

Parimad hinnad Twitterist!

Estraveli parimad soodus- ja viimase hetke pakkumised nüüd Twitteri vahendusel. Nii head hinnad ei jõua kodulehelegi, vaid ainult aadressile twitter.com/estavel_pakub. Põhjalikumad infot leiab ka ajaveebist www.estavel.ee/uudised.

Horizon Travelil uus põnev sihtkoht – Eilat

Estraveli hea partner Horizon Travel pakub oktoobrist detsembrini Eesti turule täiesti uut sihtkohta, kuhu pääseb kenasti otse lennuga. Selleks on iidne kuningas Salomoni sadamalinn Eilat Iisraelis.

Eilat asub Iisraeli lõunatipus, Aqaba lahe rannikul, kus tunnevad end mõnusalt nii aktiivse kui ka rannapuhkuse nautijad. Hotelli võib valida keskuses, rannapromenaadil või lausa korallriffi ääres paiknevas Coral Beachi hotellipiirkonnas.

Eilatit iseloomustab hea kliima ning puhas ja ka talvisel ajal soe ja kirkas Punase mere vesi. Sukeldumisele ja toruujumisele lisaks saab silmipimestavat veealust maailma nautida ka ise vette minemata – näiteks klaaspõhjaga paadis või veealuses observatooriumis. Soodsad tuuled pakuvad elamusi ka surfaritele ja purjetajatele.

Märgistatud matkarajad viivad Negevi kõrbe vana testamendi aegsetele maastikele. Üle poole kogu Iisraeli pinnast hõlmavas kõrbes võib rännata džibi või jalgrattaga, kaameli seljas või jalgsi. Loodusesõprade jaoks pakuvad Eilatis põnevust miljonid rändlinnud – Iisraeli ja Jordaania aladel talvitub üle 400 eri liigi.

Laiast ekskursioonivalikust leiab näiteks väljasõidu Surnumere äärde ja roosasse Petra kaljulinna ning lausa kolme suure maailmareligiooni, juutide, kristlaste ja muslimite pühasse linna Jeruusalemma.

Puhkusepakettide hinnad algavad alates 7795 kroonist. Küsi oma reisikonsultandilt või kirjuta aadressile estavel@estavel.ee. Nii Eilati kui ka sajad muud paketid leiad Estraveli uuest puhkuseveebist aadressil estavel.ee/puhkus.

Pädaste mõisal nüüd viis täärni

Estraveli ilmumisajaks on Eestis juures üks viietärnihotell – Pädaste Mõis. Sellise hinnangu andis Eesti Hotellide ja Restorani-de Liidu juures tegutsev tärhoteellide staatus reguleeriv järgukomisjon.

Ametliku luksushotelli sertifikaadi andis 16. augustil mõisa tegevjuhile Martin Breuerile üle hindamiskomisjoni esimees, Eesti Turismitööstuse Liidu asepresident Anne Samlik.

Pädastest sai seega esimene väljaspool Tallinna asuv viietärnihotell, milliseid on Eestis kokku vaid neli. Enne kandsid maksimaalselt tärne Kolm Öde, Schlössle ja Telegraaf.

Vancouveri olümpia piletitest müüdnud enam kui pooled

Vancouveri taliolümpiani on jäänud veidi enam kui kuus kuud ning maailma eri paigus käib hoogne võistluste piletite müük. Eestis on ametlik edasimüüja Estravel, kellele eraldati 1366 piletit, millest on kesksuvels müüdnud juba ligi tuhat. Uut müügilainet võib prognoosida sügiseks, mil inimeste huvi taas tärkab ning olümpiamängudki katsutavamas kauguses.

Kõige kuumemalt lähevad kaubaks murdmaasuusatamise pääsmed, aga ka iluuisutamise, jäähoki ning ava- ja lõputseremoonia omad. Kõige taskukohasemad on aga just eestlaste meelilalade, murdmaa- ja laskesuusatamise piletid, mille hinnad algavad 300 kroonist.

Lisaks suurvõistlustele kaasaelamisele on kliendid huvi tundnud ka maailma üheks parimaks peetava Whistleri suusakeskuse sportimisvõimaluste vastu. Nii mitmedki kliendid jäävad pärast oluliste alade vaatamist veel ise Whistlerisse suusatama.

Lisaks sportimisele on huvi ka lihtsalt Kanada külastamise vastu päris kõrge. Paljudel kaasmaalastel on Kanadas sugulased, keda väisatakse enne või pärast olümpiamänge. Huvi pakub ka USA läänerannik, mis meeldivalt lähedal, ja soodsad lennuvõimalused USA läänerannikule Kanada asemel ahvatlevad kliente sedagi piirkonda avastama. Vaata lisa www.estavel.ee/vancouver.

Leia pildilt 5 võimalust hepatiiti nakatumiseks!

1. pesemata käed 2. saastunud veega pestud nõud 3. jääkuubikuid saastunud veest 4. tooli seljatuigi 5. saastatud veega pestud puu- ja köögiviljad

VAKTSINEERI END KOHE!
vaktsiin.ee/hepatiit

HEPATIIT
NAKATUMINE
ON IMELIHTNE!

Finnair

Taevased sõnumid

Finnair kolis oma kodubaasis augusti algusest kõik kodu- ja välismaised saabumised ning lahkumised kenasti kokku teise terminali (T2), kus peatuvad ka teised oneworldi partnerid. Reisija jaoks tähendab see vähem matkamist, aga kuna Vantaal jätkub remont, ei maksa kohalejõudmist ikkagi viimasele minutilisele jätta. Kõigile oma lendudele lubab Finnair registreeruda veebis juba 36 tundi varem. Muide, Stockholmis leiad nüüd *check-in* kioski ka Centralstationenist enne Arlanda Expressile istumist.

Oled üks neist eestlastest, kes ei julge seltskonnas tunnustada, et pole iial Hiiumaal käinud? Mine nüüd! **Kärkla lennujaam** ei ole enam kitsas koobas, vaid pärast remonti rõõmus ja avar teenindusasutus.

Häirivat statistikat: üks Euroopa Liidu lennufirmad kaotavad päevas 10 000 kohvrit. Enamik leitakse üles 48 h jooksul, 15% hiljem või mitte kunagi. Millal see jama ometi lõpeb? EL üritab midagi ka omalt poolt ette võtta.

Idanaabrite Aeroflot haub taas uuendamisplaane. Tuunimisele läheb nii siiani Tupoleve sisaldav lennukipark kui pardapersonal, kelleks lubatakse millalgi tulevikus vaid raba-vaid naisiludusi (kuni suurus 48, öeldi lausa välja). Lisaks lähevad vahetusse sini-oranžid vormid, senine värvikombinatsioon pidada reisijates vastikust tekitama.

Malaysia Airlines pakub nüüd koostöös turismiametiga väljatöötatud Aseani passi, mis laseb lennata firma liinidel ja Aseani riikides neli segmenti 229 dollari eest, lisanduvad maksud. Vautšer kehtib kolm kuud ostmise kuupäevast.

Novatours tagastab töötuks jäänud klientidele reisiraha

Reisikorraldaja Novatours tagastab alates juulist töökoha kaotanud klientidele reisiraha. Paindlikumad tingimused kehtivad nii suve kui ka talvehooaja sõitudele, mis väljuvad enne 6. aprilli 2010.

„Julgustame töönimesi tegema reisiplane ning pakume omalt poolt paindlikke broneerimis- ja maksetingimusi. Juulist alanud kampaania kohaselt maksame töökoha kaotanud klientidele reisiraha tagasi,“ sõnas Novatours OÜ tegevjuht Eero Vanaale.

Kliendid, kes broneerisid suvehooaja puhkuse-reisi ja kaotasid alates juulist töö ja soovivad tasutud summa tagasi saada, peavad pöörduma kon-

torisse, kus reis telliti, ning esitama vastava avalduse ning töötust kinnitavad dokumendid.

Dokumendid peavad jõudma reisikonsultandini hiljemalt 14 päeva enne broneeritud ja tasutud reisi algust.

Oktoobri lõpuni kestval suvehooajal jätkab Novatours teada-tuntud puhkesihtkohtade pakumist otseendudega Tallinnast. Reisivalikus on endiselt populaarsed Türgi ja Bulgaaria puhkepiirkonnad, samuti Kreeka saared – Kreet, Santorini ja Rhodos. Viieks aastaks on tootevalikus Egiptus ja Kanaari saared, esimeses uue sihtkohana Aleksandria.

Off | Dreamstime.com

Telli talvehooaja reisiid juba nüüd

Juba juuli lõpus alustas Estravel talvehooaja reisiid müüki. Estraveli pikaajaline partner Novatours rõõmustab reisijaid viimaste aastate lemmiksihtkohtadega: Egiptuses Sharm el Sheikh ja Hurgada ning Kanaari saartest Tenerife.

Müük on juba alanud ja valmisreisiid hinnad algavad Egiptuse puhul 7190 kroonist ning Kanaari saarte puhul 8290 kroonist.

Neile, kes tellivad talvehooaja reisiid juba varakult, kehtivad väärt soodustused ning ilm-

selt ei pea mainima, et ka valik on märksa laiem. Perioodil 01.–31.08.2009 on varajase tellija soodustus kuni 25% ning septembris kuni 20%. Küsi soodustuste kohta täpsemalt oma reisikonsultandilt või aadressilt estravel@estravel.ee.

Horizon Travelil on koostöös tuntuima Soome reisikorraldajaga Aurinkomatkat reisikalendrisse pakkuda ka mõned põnevad kaugreisiid, nt Dominikaani, Vietnamisse, Kuubale ja Panamasse.

Uus mõisahotell - Padise

Padise

Kuidagi vaikselt on Lääne-Harjus Padise kloostri õuel korda tehtud von Rammidele kuulunud mõisa pisike peahoone. Kuigi külalisteraamat algab 30. juunist, on kaheksa toaga hotell avatud juba aprilli lõpust ning täistuuridel käib restoran. Põhiline pärl suur saal ja veel üht-teist valmivad helgemas tulevikus, valmis on aga 12-kohaline nõupidamisteruum.

Padise kinkis Rootsi kuningas Gustav II Adolf 17. sajandi hakul Riia bürgermeister Thomas Rammile. Viimased kümmekond aastat on mõis kuulunud jälle von Rammidele, kes elavad nüüdseks USAs ja Saksamaal. Mine vaata ka, Peeter I on Padisel juba külas käinud.

NOVATOURS

TALVEPUHKUS 2009-2010

EGIPTUS

Hurghada / El Gouna / Madinat Makadi /
Sahl Hasheesh / Sharm El Sheikh

KANAARI SAARED

Tenerife

RINGREISID

Niiluse Kruiis / Egiptuse Avastamata Aarded

Info ja broneerimine: info@novatours.ee,

Novatoursi Tallinna kontor: Rävåla pst. 6-201a (avatud E-R: 09-18; L: 10-14) või Estraveli reisibüroost üle Eesti. Järelmaksu võimalus! Tel. 666 8000

Viisata üle Vene piiri?

„Kuidas ma sinna sõidan?“ küsis mult üks sõber, kui juba ees Saatsesse päätnitsapäevale olin jõudnud. „Tuled läbi Värkska, tee läheb kahel korral ka Venemaalt läbi.“ „Aga mul pole viisat!“

Polegi vaja, kuigi tee sinna Eesti kagu-

nurka viib tõepoolest läbi praeguse Vene territooriumi. Riikidevahelise kokkuleppe tõttu on see siiski viisata läbitav. Peatuda ei tohi, ammugi siis autost välja astuda või rattasadulast maha ronida.

Vene piiripostidki on tee ääres, Eesti omi pole, au ei luba neid vist sinna pan-

Pildil seto tants kargus kiriku värava taga Saatses päätnitsapäeva kirmaskil.

na. „Meie“ piir on ju kaugel eemal, Petseri kloostri taga.

Paljude jaoks on uue piiriga poolitatud Setomaa muidugi tuttav koht, ent leidub üksjagu inimesi, kellele see kant ja sealset mured võõrad on. Jätis ju ka näiteks Jüri Leesment laulust „Ei ole üksi ükski maa“ Setomaa välja. Nüüd võiks keegi ometi vea parandada ja laulu pikemaks kirjutada.

„Ah, setud,“ ütlevad mõned, tehes imeliku grimassi. Noh, meie setod, kostaks vastu. Seto kultuur on vast üks kõige elusamate traditsioonidega osi Eesti kultuurist – ilus ja imeline.

Minge astuge Setomaalt läbi; kui võimalik, sättige külaskäik mõne kirikupüha aega, mil leiab aset kirmask (külapidu) ning leidke endale mõni tuttav seto, kes teile teed juhatab.

Pits handsat setode terviseks! Tulgu ükskord ka mõni haldusreform, mis setodele lisaks kuningriigile ka oma maakonna tekitab.

KARL-KRISTJAN NIGESSEN

Enim Roomat ruutmeetri kohta

San Clemente

on kena keskaegne kirik, ehitatud 10. sajandi lõpus – 11. alguses, ent mitte see ei tee teda eriliseks. Kuigi võluv kirik figureerib mitmetes TOP 10 nimekirjades, magab Rooma külastaja ta enamasti maha. Mis on üks väike kirik Colosseumi, Caracalla termide, Pantheoni või Peetri katedraali kõrval? Kribu-krabu, eks ole.

Aga ei. Pole paika, kuhu jaguks ruutmeetri kohta sedavõrd palju Roomat ja tema ajalugu kui just siin.

Keskaegne kirik on kaunis, hilisema dekoori all on siiani tuntav „pimedate keskaja“ ilu. Siia jahedasse kirikuruumi, mis pakub palavatel päevadel võimaluse põgeneda linna pörgukatlast, võiks ju

istuma jäädagi, ent allpool on veel midagi. Kirikust viib tagasihoidlik trepp 18 meetri sügavusse ja 2000 aasta taha.

Enne praegust, keskaegse vormi ja hilisema dekoriga basiilikat, oli sellel kohal varasem San Clemente kirik, mida ajaloo allikad mainivad esmakordselt 392. aastal.

Sajandid tegid oma töö, linna kultuurkiht kerkis ning 700 aasta pärast oli võimalik kunagistele tagasihoidlikele müüridele-võlvidele ehitada uus kirik. Vana koos oma varakeskaegsete seinamaalingutega jäi lihtsalt vundamendiks, mille õõnes ruum aeti ehitusprahti täis.

17. sajandist kiriku eest hoolt kandnud liri dominiiklased (kes põgenesid siia Briti impeeriumi repressioonide eest) asusid

Mereandide otsingul

Ehkki Estravelleri viimane fotovõistlus toimus 2005. aastal, laekub siiani vahel uusi töid. Mis seal ikka, avaldame ühe siis ära koos selgitava tekstiga, mille Ülo Eero tegi juulikuus Rhodosel.

Rhodossele saabununa, tahaks ju täiel rinnal saarel ka kõikvõimalikke värskelt püütud mereande igal võimalikul ja võimatul moel degusteerida. Üllatuslikult seda kõike suht paljude tärnidega hotellis ei antud, turult neid ka ei leidnud ja seega tuli minna neljarattalisega avastusretkele mööda saare tavermaid.

Autoga Rhodose avastamine on küllaltki huvitav, kui ei piirdu ainult vahetult merepiiriga looklevate teedega. Meie GPS arvas vahepeal kusagil saare lõunatipu juures, et on suure palavuse ja lauspäike-sega pikema puhkuse ära teeninud ja seega olime sunnitud mõne aja kasutama poest saadud kilekotti, millel Rhodose üldkaart peal.

Väsinud GPSi ülesanded üle võtnud lastele oli äratundmisrõõm suur, kui kilekoti pealt maha loetud külad ja linnad tõepoolest autoteele sattusid, ja nii jõudsimme ka kindluslinna Lindose lähistel suuremat sorti mäekünkale, kus üks mõnusaalt puude varju meisterdatud söögikoht oli nõus meie reisiseltskonnale taevaliku äraolemise korraldama. Ja kuhu täiesti uskumatul kombel olid eksinud kuus värskelt (just värskelt!) püütud kaheksajalga. Pidul!

Kiire grill, mis vist üle paari minuti ei kestnud ja meie mereandide otsing sai kroonitud suurepärase õhtusöögiga, millele garniiriks oli vaade ülalt pikale Vliha liivarannale. Meile, kes me olime oma reisi alustanud saare teisest otsast, kus rand kivine ja ilm tuulisem, oli söögi kõrvale pakutav taevalik vaade parim, mida toidu ja maheda meretuule kõrvale oleks võinud soovida.

Seda peatust jäi meenutama pilt, millel meie autost äsja välja astunud juht, tava-päraselt kuumavereline eesti mees, ei

suutnud oma ülevoolavat vaimustust varjata, nähes enda ees mägedesse eksinud värsked ja ilmselt äärmiselt isuäratavaid kaheksajalgasid.

ÜLO EERO

möödunud sajandi 50ndatel tegema väljakaevamisi ja avastasid praeguse kiriku alt praktiliselt puutumatuna püsinud sakraalruumi.

Ent avastamisruumi allapoole ja ajaluku jagus veelgi.

Kunagi asus siin ühe esimese ristiusku pöördunud Rooma senaatori ja hilisema märtri Titius Flavius Clemensi kodu, mis oli muu hulgas ka varakristlaste kogunemiskohaks. Tollest ajast on säilinud autentsed Rooma tänavakatked, hoonete müürid ja Mithra tempel, segastel aegadel Roomas küllaltki levinud religiooni kultusehoone.

Tempel on välja kaevatud koos kunagise skulpturaalse altariga ning kivist lavatsitega, millel mitristid oma valguseandjat kummardasid. Kõik see ajalugu on tänasele külastajale kättesaadav.

Haakisime end ühe preestrihärä sappa, kes tuttavatele vaatamisväärsusi tutvustas ning asusime avastusretkele. Prees-

ter jagas meeeldi meile infokatkeid, hüpates sujuvalt itaalia keelelt üle inglise keelele. lised matmispaidad, templi madalad võlvid, hämarad Rooma ehitiste kunagised kambrid. Uskumatu, aga ka imperiaalse Rooma tänavasiilitus jalge all. Taustaks iidse maapõues voolavate maaluste jõgede vulin ning veel midagi ... Ühtäkki hakkasid peas kumisema Indiana Jones'i filmide John Williams'i loodud avameloodia helid.

Kujuteldamatu, et üks koht saab olla ajaloost sedavõrd tiine.

Tagasi maa peale jõudes olid meie kõhud väga tühjaks läinud.

Küsisime valvuriprouadelt, kus nemad einetamas käivad – roomlanna ju talumat turistitoitu ei söö. Selgus, et kohe üle tänava asuv väike *trattoria*, mis ei keskendu gurmeele vaid lihtsale köhutäitmisele, pakub maitsvat toitu väga mõistliku hinnaga.

KARL-KRISTJAN NIGESSEN

Eelmises Estravelleri numbris kadus protsessi käigus selles rubriigis Dubaist kirjutanud autori nimi. Kahetsesime ja palusime Kati Vabil saata uue numbriga jälle üks kiri kodustele. Ikka Dubaist, aga seekord majanduse asemel seagrippiga seotud hullustest.

Seagripp à la Dubai

Tekst **KATI VABI**

Seagripp on siin Dubais kuum! Kui tavaliselt on suvi selline aeg, kui kõik kohalikud Dubaist vähem kuumematesse kohtadesse suvepuhkusele põgenevad, siis tänava on asjad hoopis teisiti.

Seagripi tõttu inimesed enam ei reisi. Reisibürood kannavad suuri kahjumeid, kuna kliendid tühistavad oma nädalaid kestvaid suvepuhkusi ja kui kohe ei lähe tühistamiseks, siis küsitakse kummalisi asju, nagu mitu gripijuhumit on tuvastatud sihtkohas või gripi vastu aitavatest ravimitest, millest tava-

lisel reisikonsultandil aimugi ei ole.

Hiljuti oli meedias uudis sellest, kuidas Saudi Araabias (meie naabermaa) tuvastati esimene surmajuhtum seagripi tagajärjel. Järgmisel päeval olid ajalehed täis artikleid, mis šokeerisid ühiskonda korralikult – tervishoiuministeeriumi nõudel peavad kõik Araabia Ühendemiraatide elanikud puhkuseks naastes kandma kaasas arstiteendit, kinnitamaks, et nad ei ole nakatunud.

Olles ise ühe korra juba gripitesiti teinud, sain ma aru, milline absurdus selline nõue on. Ei oska öelda, kuidas teistes riikides asi toimib, aga siin tuleb kõigepealt minna perearstile, kes suunab sind edasi nende inimeste juurde, kes teevad esimese testi, mis näitab, kas sul on gripp või mitte.

Kui grippi ei ole, on korras. Kui gripp on, siis tuleb teha teine test hoopis uues kohas, näitamaks, kas on seagripp või mõni muu gripp. Ühesõnaga, igale loogiliselt mõtlevale inimesele on selline ettekirjutus täiesti mõeldamatu. See tähendaks, et oma nädalasel puhkusel peaksin veetma vähemalt ühe terve päeva erinevate arstide juures. Võib-olla mõnel maal ei nõustuta testi tegemagi, kui õigeid sümptomeid ei ole.

Niisiis, paar päeva hiljem kirjutasid lehed, et seagripi mittepõdemise tõendit pole ikka tarvis. Nüüd ausalt öel-

des ei teagi, mis jutt tegelikult õige on.

Samuti oli Dubais juttu sealihatoote müügi keelamisest. Mõnele võib tunduda kummaline, et ühes islamiriigis sealihatooteid üldse müüakse, kuid Dubai on niivõrd „läänemeelne“, et meil on mõnes poes eraldi sealihasektioon, eraldatud teistest suure sildiga „Pork section – for non-muslims only“.

Mul tuli hirm peale ja hakkasin sealihha kokku ostma, kuid ka see kuulujutt vaibus pikapeale ja liha on endiselt letil. Tegelikult pole seagripi ju ka mingit tegemist sealihha söömisega.

Nagu minu eelmisest üllitistest võis kõlama jääda, siis Dubais levib informatsioon enamasti kuulujuttude näol ja sedagi ei tea keegi, kas esialgne teade seagripi tõendist tuli mõnest ametiasutusest või mitte.

Vähem kui kuu aja pärast algab jällegi paastukuu ramadaan ning tavapäraselt reisib sadu tuhandeid inimesi Saudi Araabiasse Mekasse palverännakule. Tänavu on mitmed Lähis-Ida valitsused seagripi massleviku hirmus soovitanud palverännakule mitte minna või selle hoopis ära keelanud. Saudi Araabia võimudele saab suureks katsumuseks üritada selleaastasel *hajl* kaost ära hoida.

Aga seniks, kuni segadus seagripi teemal püsib, üritame meie riigis püsida ja hetkel eriti välja ei kipu. Kes teab, mis tingimustel siia tagasi saab.

Soovitame lugemiseks

Soovitame unistamiseks

Saabuva talve mitmekülgne puhkuseprogramm hõlmab viit kontinenti ja 25 riiki. Kas otsid eksootikat, aktiivset puhkust, soovid lasta end poputada või nautida ühist aega koos perega – firma Aurinkomatkat päikeseprogrammist leiad endale sobiva puhkuse.

Sharm el Sheikh, Egiptus 1 näd, 2.12. al **580 €** + viisatasu 15 €
Playa del Inglés, Gran Canaria 1 näd, 6.2. al **720 €**
Fortaleza, Brasiilia 2 näd, 16.11. al **1230 €**
Miami Beach, Florida USA 2 näd, 7.12. al **1650 €**
Phan Thiet, Vietnam 2 näd, 25.2. al **1695 €**
Patong Beach, Phuket Tai 2 näd, 27.11. al **1395 €**

Päikesereis on õnnestunud reis – 95 % päikesereisil käinutest soovitaks oma puhkusekohta teistele.
 Lisateave Estravelist tel. 626 6266, e-post: ikontor@estravel.ee. www.aurinkomatkat.fi

**aurinko
matkat**

Soovitame soojalt.

Mihkel Raud käis koos oma kaasa Pärlega läinud talvel Lõuna-Aafrika Vabariigis, et näha ometi musta ja ohtlikku Aafrikat. Noh, sel korral ei näinud, aga muljed said piisavalt eredad, et ka veel tänavu augustis need Estravellerile ette vuristada.

Tekst **ALARI RAMMO**
Pildid **PÄRLE SEPPING-RAUD**

Mitte ühtegi neegrit ei näinud

Mihkel Raud: Miks me sinna läksime?
Pärle Sepping-Raud: Miks?

M: Otsustasime, et realiseerime oma ammuse unistuse külastada Musta Aafrikat, aga et üleminek meile, väikekodanlastele, ei tunduks liiga järsk, siis Etioopia või Angola asemel otsustasime sõita Lõuna-Aafrika Vabariiki. Paljud tuttavad olid seal käinud, pidi olema väga kriminogeenne, aga sellest

me veel räägime. Ma arvasin muidugi, et läheme Kaplinna, aga siis Pärle teatas, et ei, seal käivad kõik turistid.

P: Et me läheme Johannesburgi.

M: Et siis me läheme ida poole. Vahet pole. Johannesburgi puhul on see õudsalt tore, et lennud on teatavasti öised ja ajavahe puudub, istud lennukisse, jääd magama ja kui üles ärkad, oled kohal. Me olime Johannesburgi lähedal öieti, mingis äärelinnas.

P: Tarastatud.

M: Tarastatud on seal ikka kõik, kus valged tüübid pesitsevad. Johannesburgi kohta olime muidugi lugenud õudusjutte ja idiootidena uskuma jäänud. Jätsime koju isegi oma abielusõrmused, kindlas usus, et kui me need kaasa võtame, tapetakse meid lihtsalt ära nende pärast.

P: Mihkel ostisajakroonise kella, mille saaks kohe ära anda, kui keegi peaks küsima tulema.

M: Seepärast, et ma olin lugenud mingisugust reisijuhti, kus soovitati seda teha. Sõnadega, et kui te midagi ei anna, lasevad nad teid lihtsalt maha.

P: Ja kui te üritate põgeneda, ei kõhkle nad teid selga tulistamast.

M: Loomulikult midagi sellist ei olnud, täiesti normaalne, kena ja kihvt linn. Kuigi minu definitsioon kihvtist linnast erineb ilmselt enamike inimeste arusaamast – mulle meeldib ikka, kus on natuke räpane. Hanoi on minu lemmiklinn, mis ütleb nii mõndagi.

P: Giid meid sellegipoolest väga austost välja ei tahtnud lubada, kuigi ütlesin, et peame kinni, jalutame ja vaatame linna. Ainus koht, kus ta nõustus kinni pidama, oli üks *voodoo* pood, kus laes rippusid kolbad, taimede segud, kimbukesed siin ja seal, igasugust atribuutikat.

M: See on hämmastav protsent, palju kohalikest usub sellesse ja kasutab.

P: Nii-õelda alternatiivmeditsiin.

M: Kihvt giid oli, suulu mees, rääkis ...

elavad mustadest ettevõtjad, rikastunud tüübid, umbes nagu eestlased. *Bad* oli see, kus meie giid ise elas, residentaalne piirkond ja *ugly* oli tõesti *ugly*.

P: Papist ja suvalistest jääkidest ehitatud lobudikud. Tänavateks ei saa neid nimeda, aga punasest savist sissetallatud teede ristmikel olid vähemalt veevõtmiskohad. Meid lubati üht maja ka seest vaatama. Seal olid köök ja ma-

kaamerad ja mõrvadele ning vargustele saadakse kiiremini jälile.

M: No mina ei tundnud end kordagi ohustatuna.

P: Ega meid ei lastud ka linna peale.

M: Võib-olla kui sa lähed õigel ajal õigesse kohta sildiga „I hate niggers“... Kahju, et meid välja ei lastud, õhtul ja öösel võib seal kihvt olla, muusika ja jazzielu.

See on nagu küsiks Eestis, kus päris eestlased on – vabaõhumuuseumis.

gamistuba, umbes 20 ruutmeetrit ...

M: ... kus elas 10 inimest.

M: Johannesburgi keskel oli näiteks inimtühi suur klaasist pilvelõhkuja.

P: Viietärnihotell oli seal kunagi olnud. Allkorrusel pidavat töötama üks restoran, aga see polnud ka väga vinge. Inimesed ei julge lihtsalt oma ärisid pidada keskuses, kõik kontorid olla kolinud äärelinnadesse ...

M: ... mida ümbritseb müür ja okas- traat sildiga „Armed response“.

P: Linnavalitsus üritab siiski võidelda sellega, igale poole pannakse turva-

P: Me magasime õige aja maha – selleks ajaks olid just jõulud ja kontserdid läbi.

M: Siis käisime loomulikult apartheidimuuseumis, mis on neist, kus mina olen käinud, kõige paremini korraldatud. Igaühel, kes sinna kanti jõuab, soovitatakse seda igal juhul vaadata.

P: Minul oli sealt välja tulles häbi olla valge inimene ja ma tahtsin koju sõita.

M: Veelgi enam, uksest välja tulles kohtasime hollandlasi, kes seal kohalikke koinisidki. Meie jaoks tähendab apartheid heal juhul mingit Little

P: ... väga head inglise keelt.

M: Mina üritasin talt valgete ja mustade osas seisukohta ikka uurida ja ta rääkis väga avameelselt. Kui viimasel päeval küsis, mis mu elukutse on ja sai teada, et ajakirjanik, langes näost ära.

P: Meile paistis kõik väga viisakas, väljapeetud, kõik peavad üksteisest lugu – valged ja mustad siis – aga vaikne hõõgumine ikka on. Põhiline konflikt oli parasjagu oma mustade ja Mosambiigist tulnud mustade vahel, kes on nõus tegema veel odavamalt tööd.

M: Üsna värskest olid ka inetud kõmmutamised olnud Sowetos. Kui ütled Soweto, kerkivad silme ette paberist ja autokummidest ehitatud majad, aga me nägime väga kihvte kõrghoooneid. Nad jagavad Soweto ise kolmeks: *good, bad and ugly*. *Good* on villad, kus

VAAHETUS

**ON LÄHEDAL
TÄPSEMALT NURGA TAGA**

Nüüd saate saata ja vastu võtta raha
Monexi kontorites üle kogu Tallinna ja Tartu.

MoneyGram

Rahvusvaheline rahaülekanne

Lisateavet vaadake veebilehelt
www.moneygram.com

MONEX
VALUUTAVAAHETUS

Steveni laulu, aga kuradi hollandi tõp-
rad käisid ikka kolmekümnendate Hit-
leri Saksamaal vaatamas, kuidas seda
asja tehakse. Ühel hetkel oli see muu-
seum nii võigas, et mingi eksponaa-
di ees hakkasime lihtsalt naerma. Kui
leiad midagi täiesti groteskset, tekitab
see väga kummalisi reaktsioone. Näi-
teks oli seal üks kooliõpik, kus õpeta-
ti valgetele lastele fraase, mida läheb
vaja kohalikega suheldes: „Ära mul-
le teed tee.“

P: „Kuhu sa laudlina panid?“

M: Siis käisime veel ühes suguharude

Kruger park

M: Paariks päevaks sõitsime ilma-
tusse Krugeri loodusparki. Meiega
kaasas oli üks kohalik valgest inglase-
st autojuht-giid, ja paarike. Üks oli uk-
rainlanna ja teine prantsuse poiss.

P: Elavad Belgias.

M: Niisugune klassikaline Uus-Eu-
roopa paar. Krugeri park ise on Iisrae-
li suurune ja see oli tõeline eluslooduse
reis. Hommikul kell neli aeti meid üles
ja autosse. Alguses peatusime iga anti-
loobi ja sebra peale, raisk, umbes kahe
päeva pärast ajas see meid haigutama.

Aga giid oli õudne *bloke*, kes jõi end õhtul mällarisse ja hommikul oli vinks-vonks.

vabaõhumuuseumis, mis oli täielik nali.

P: Täielik fiasko, aga me käisime sel-
le läbi.

M: Johannesburgist 50 km eemal,
nii-öelda teemapark, kus korraldati ja-
lutuskäik läbi erinevate külade. Mõt-
led, et jöle pull, lähed vaatad, kus päris
aafriklastel elavad ...

P: ... vabaõhumuuseumis.

M: See on nagu küsiks Eestis, kus pä-
ris eestlased on – vabaõhumuuseumis.

P: Viiskude ja linaste vestidega.

P: Ei viitsinud peadki enam pöörata.

M: Lõvi peale oleks ehk autot tasan-
danud. Ega see mind väga ei huvitanud,
aga Pärle tahtis minna. Olgem ausad, ta
on lihtsalt loomaaed, aga seal pole loo-
mad puuris.

P: Sina oled puuris ja ega sa päris
vabas looduses ei taha neid ju koha-
ta? Räägiti, et kõik Krugeri pargi lõvid
on söönud inimesi. Mosambiigi põge-
nikud tulevad läbi Krugeri ja piirivalve
on seal kõige nõrgem ...

M: ... või siis mitte.

P: Piiri valvavad lõvid ja põgenikud
saavad ära söödud.

M: Lõvisid ikka nägime ise ka, paari-
saja meetri pealt, magasid.

P: Sellised liivakivi värvi ... kühmud.
Mõtlesin, et sõitsime miljonitest sellis-
test mööda, kust me teadsime, et need
polnud lõvid? Krugeri olime ka sel-
lisel ajal, kus loomad poegisid ja me
nägime hästi palju kutsikaid, väikseid
kaelkirjakuid.

M: Väike kaelkirjak on natuke väik-
sem kui suur kaelkirjak.

P: Ja väike sebra on natuke väiksem
kui suur sebra.

M: Korra, kui ma tundsin teatavat
hirmu Krugeri, oli mingi muuseumi
moodi kohas, kus võis autost välja tulla
ja ekspositsiooniga tutvuda. Ja siis tu-
lid veoautoga väga tõsise olemisega 10
püssidega tumedanahalist nagu filmis.

P: Laigulised kostüümid, baretid
peas.

M: No kust sa tead, millal on toimu-
nud järgmine võimuvahetus. Läheda-
le jõudes nad ei leebunud, aga selgus,
et olid lihtsalt mingid pargivahid. Seal
on ikka palju salaküttimist, elevant
käiakse nillimas, luudega üle piiri jne.

P: Nad ütlesid meile, et tõmma-
ke pärast uks enda järel kinni, kuna
muidu läheb lõvi sisse ja kui järgmine

seltskond siseneb, süüakse nad ära.

M: Ma kartsin, et kõik on väga igav, neli päeva sõita ja loomi vahtida, aga tegelikult oli täitsa tore. Aga giid oli õudne *bloke*, kes jõi end õhtul mällarisse ja hommikul oli vinks-vonks.

P: Kas ikka oli?

M: Kolmanda päeva hommikul hakkas rääkima, et apartheid oli ikka päris õige asi ja paljud tahavad seda tagasi. Ju vaatas mu väljanägemisest, et see mees saab ikka aru, mida ma mõtlen. Ei saanud.

Pretoria

M: Korra käisime ka Lõuna-Aafrika Vabariigi administratiivses pealinnas Pretorias.

P: Käisime ju jõulu ajal jälle, Pretoria oli täiesti välja surnud ning elanikkond oli kogunenud loodusparkidesse, mistõttu ei leidnud me Krugeris ka ööbimist.

M: Pretoria oli muidu väga sümboolne linn.

P: Selline ... steriilne.

M: Minule ta meeldis.

P: Inimtühi linn ei ole üldse lahe.

Linnas peab ikka inimesi olema.

M: Mitte ühtegi neegrit ei näinud, jube tore oli (Mihkel itsitab, et „korralik“ ajakirjanik saab sellest lausest hea

lead'i. Sai kah.)

P: Ma rääkisin inimestest!

M: Kuulsid, ta rääkis inimestest, mitte neegritest!

P: Nende alla käivad kõik! Need ... ja need. (Pärle ei julge enam midagi öelda.)

Durban

M: Ühesõnaga. Siis lendasime kompaniiga, mille nimi oli Kulula Airlines Durbanisse. Võtsime seal

Linnas endas olime suhteliselt vähe.

P: Söömaks käisime mõned korrad vist.

M: Lihtsalt jalutamas, linna vaatamas. Liiklus on muidugi fantastiline, ühistransport on sellised mikrobussid.

P: Natuke suuremad, nagu LAZ bussid.

M: Kuski on mingi mees aknast väljas, kes vehib kätega – suunatule asemel.

P: Seda teevad reisijad ise.

M: Seisma jääb keskmises reas, rei-

Hakkas rääkima, et apartheid oli ikka päris õige asi ja paljud tahavad seda tagasi.

rendiauto ja sõitsime ringi. Durban on India linn, ehkki must populatsioon on oluliselt suurem ja indialasi on vaid mõnikümmend protsenti, aga nad on väga nähtavad ja tajutavad. Ma ise pole Indias käinud, aga Durban on sellele kõige lähem – täiesti *messy* linn, kaos, mul võttis kohe näo naerule.

sijad tulevad ja lähevad autode vahelt.

P: Põhimõtteliselt nad pudenesid bussilt maha. Miski ei takistanud ka panna bussiga üle mitme sõidurea, kuna juht nägi tuttavat tüdrukut ja tahtis sellega juttu ajada. Kõik reisijad rippusid seni akendest väljas.

M: Meil kusagile kiiret polnud, vaid

hirm, et kui järsku keerab kellelegi ette.

P: Liiklus oli ju ka vasakpoolne.

M: Durbanis oli parim India restoran, kus käinud olen. Meri on sealsamas, krevetid, mõistlik hinnapoliitika, mis, ma julgen väita, on poole odavam Eestist. Kõik asjad on poole odavamad, korralik restoranilõuna võib olla 80 krooni inimese kohta. Minusugune *foodaholic* muidugi lämbus seal, kõik

võtab laine sind välja tulles enda sisse ja hakkab rullima. Põhjas olid üksikud teravad kivid ja lõpuks, kui üks kord julgesin vette minna, roomasin pärast lõõtsutades välja, põlved kõik puruks.

M: Aga vesi oli hästi soe! Minul on see värk, et igal pool, kuhu lähen, mõtlen, kas tahaksin seal elada. Lõuna-Aafrika Vabariik võib täiesti selline koht olla.

Aafrika jaoks, igasuguseid juurikaid kasvatavad, viljakad mullad.

M: Veinivärk on ka väga kobe, me kumbki küll ei joo veini, aga fännidele kindlasti väga meeldib.

P: Svaasimaale me ei jõudnud, seda väga kiidetakse. Nüüd peaks ikka päris Aafrikasse ka minema.

M: Tahaks jah teada, kus see päris Aafrika on. Aga Lõuna-Aafrika Vabariik on ikka päris lahmakas. Kui tahad põhjalikumalt käia, pead ikka paar kuud varuma. Igatahes niuksed need reisid on, sõidad ja vaatad. Meid ei röövitud paljakski, kuigi olime arvestanud, et röövitakse.

P: Kõik need „oi-oi“ jutud on sellised. Käisime just Horvaatias, enne öeldi, et kõik on täis, mingit majutust kohapealt ei saa. Oi-oi kus me saime kohe öömaja.

M: Mina olen ise see oi-oi-mees, räägin hea meelega neid jutte.

P: Õnneks olen meil mina see, kes need maha võtab.

M: Mina olen just väga rõõmus, kui ei saagi siis öömaja, Soomes tsiklitega oli just ...

P: ... Soomes sõitsime siis 500 km asemel 700 ja saime.

M: Aga „oi-oi“ ikka töötab. Mul on hea meel, kui mul on õigus.

Saad laias laastus kõigest aru, kohalikud räägivad inglise keelt suhteliselt hästi. Kolonialismi hea pärand.

köögid olid esindatud, väga korralik Tai restoran, India omast rääkisime, Ameerika, Itaalia – toidud on väga suurepärased. Puhas ja kena.

Üldiselt nägi LAV suuresti välja nagu California, kõik oli lihtsalt palju odavam. Teed on kaunid, kliima imeline ja Durbanis kohalik inglase, kes hotelli pidas, ütles, et kahel päeval aastas peab ta pikkade käistega särki selga panema.

P: Aga ujuda ei saanud India ookeanis. Lained on ikka nii suured ja üsna inimtühjas rannas ei osanud me nende lainetega midagi teha, kuni lõpuks nägime, kuidas kohalikud lainete alt läbi sukelduvad. Muidu

P: Meedia on kõik ingliskeelne, kuigi kokku on neil 11 riigikeelt.

M: Saad laias laastus kõigest aru, kohalikud räägivad inglise keelt suhteliselt hästi. Kolonialismi hea pärand. Mulle üldse tundus, et kogu atmosfäär on ikkagi paranenud oluliselt, kuigi uueks presidendiks sai Jacob Zuma, kes oli süüdistuste järgi vägistanud HIV-positiivse tüdruku. Zuma vabandas, et oli pärast ju duši all käinud.

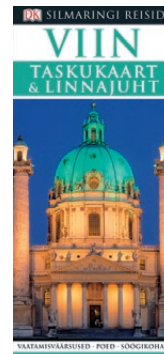
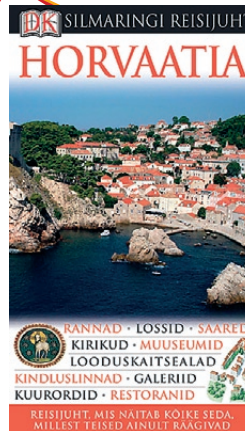
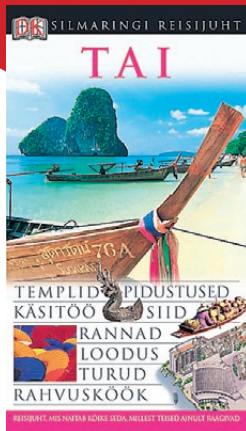
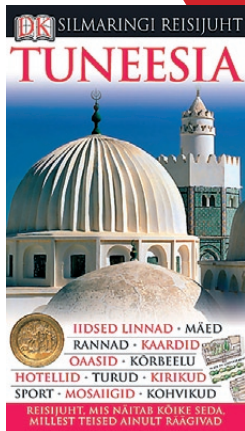
P: Oma riigi toodanguga suudaksid nad ära majandada kogu Aafrika.

M: Kalliskivikaevandus kuulub ikka mingitele valgetele vördjatele.

P: Autosid toodetakse seal terve

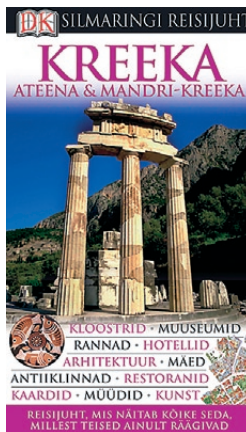
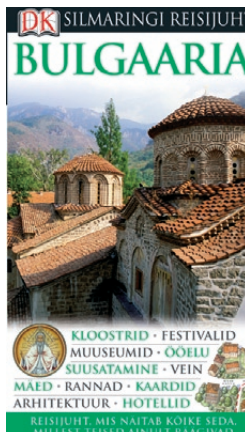
TEEJUHDID PÄIKESELISTESSE PAIKADESSE!

-20%

60. EEK

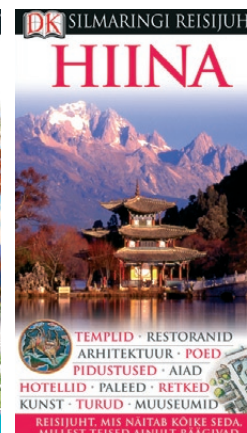
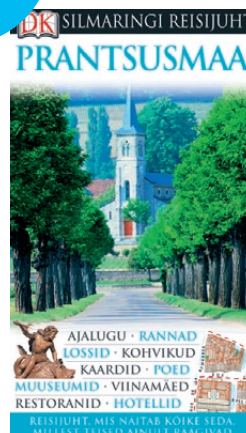
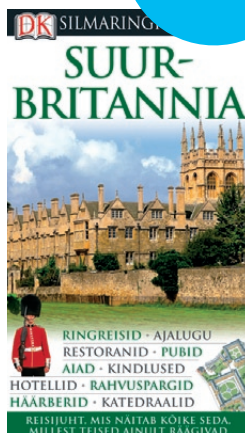
UUED

104. EEK

Septembri lõpuni kõik reisijuhid ja taskukaardid ESTRAVELI büroodes -20%

UUED

Tekst ja pildid RAIMOND RAADIK

RUSKA

Värvidemäng sügisesel Lapimaal

Kui keegi mainib Lapimaad, siis esimesena meenuvad ikka jõuluvana, põhjapõder, lumi, külm, Soome. Peale võrratu talve, kus paks lumi katab kogu maa, on sealne kant väga ilus ka sügisel.

Kohalikud nimetavad seda aega *ruska*, mis otsetõlkes tähendaks punakaspruuni. Loodusmees Raimond Raadik jagab näpunäiteid sügisreisiks.

Lapimaa Soome osa haarab enda alla Lapi lääni ja maakonna ehk paiku, kus elavad tööpoolest saamid, põhjapõdrad ja jõuluvana. Kuid enamasti on tegu aladega, kus küllalt lage tundravöönd läheb sujuvalt, lõuna poole liikudes, üle metsaga kaetud kaunisteks tundruteks. Muideks, Lapimaa on ka põhjapoolne osa Norrast, Rootsist ja Venemaast.

Septembri keskpaiku, pärast esimesi öökülmi, hakkab loodus võtma sadu erinevaid värvitoone. Mustikas,

rootsi kukits, leesikas, kanarbik, pihlakas ja kümned muud taimed annavad loodusele puna-lilla-pruunikate toonidega värvipaleti kogu selle mitmekesisuses.

Kased-haavad-pajud lisavad kollase, sekka rohelist: männid ja pliiatsitena kõrgusesse pürgivad lapi kuused. Graniidist maapõuest kerkivad üles mäed ehk tundrud ja nende vahel jõed-järved. Kõik see annab kokku rikkaliku ja tõeliselt nauditava värvidemängu.

- ▶ Riisitunturi. Need, kes on tundramägedel suusatamas käinud teavad, et tundra ei ole sugugi sile koht. Riisitunturi kerkib 465 meetrit üle merepinna ja sügised vaated on siin muinasjutulised.
- ◀ Lapimaal kasvab kivil olu omapärane samblik: välja näeb, nagu oleks keegi värvipoti kivile ümber ajanud.
- ▲ Kui Lapimaal tuleb auto teel vastu ja vilgutab tulesid, siis mitte kuskil põõsas ei mööda kiirust politsei, vaid teel võivad olla põhjapõdrad. Ja seda päris tihti!
- ▲ Myllyskoski, järved on omavahel ühendatud lühikeste jõekestega, mis moodustavad kärestikke. Parema vaate saamiseks on üle kärestike ehitatud ripp sillad.

Tasapisi hakkavad põhjapõdrad pärast suvist vabadust kogunema karjadesse, mille pealikeks suured uhke sarvedega isasloomad. September on ka parim aeg põhjala ime, virmaliste jälgimiseks. Need „põhjala tuled“ panevad oma hoomamatu võimsusega ka paljunäinud ahhetama. Loomulikult on virmaliste nägemiseks vaja ka õnne ja selget ilma.

Sügisel suusakeskuste

Eestimaalasele on seda kaunist vaatepilti kõige lähem vaatama minna Kuusamo-Ruka kanti, Helsingist ca 800-900 km põhja poole. See kant on suurepärase matkamiseks ja looduse nautimiseks. Kuna tegemist on talispordi keskusega, siis on seal hästi välja arendatud nii teed, rajad kui ka majutusvõimalused, mida võib vasta-

Virmaliste peegeldus järvel, septembrist oktoobrini on parim aeg selle imelise loodusnähtuse jälgimiseks.

valt oma soovile valida üksikust metsaonnist kuni viietärnihotellini.

Samas on 50 km raadiuses mäed: Rukatunturi, Iivaara, Riisitunturi. Oulanka jõgi on uuristanud sü-

gava kanjoni ja lookleb mägede vahel, suuremad ja väiksemad järved on ühendatud jõekestega, mis moodustavad kärestikke. Kogu seda ala läbib Karhunkierros.

▼ Iivaara mägi, tõus võtab aega 1,5h ja 2,5km, vaade korvab vaeva.

Roosta Puhkeküla vastvalminud seikluspark ootab ronijaid!

Kehtivad avamishinnad ja tegevust jätkub kogu perele!

Seiklusrada on erinevate raskusastmetega ja kompaktna, et erinevatel radadel olles saaks teiste seiklejatega silmsidet hoida!

Pakett
"Perega ronimas"

999.-

kehtib 2009

- Kuni 5 inimest
- Ronimine seikluspargis
- Pèresaun 2 tundi

Telefon: 479 7230, 525 6699 / Skype: roostapuhkeküla
E-post: roosta@roosta.ee

Elbiku küla, Noarootsi vald, Läänemaa (1,5 h Tallinnast)

GPS: N59:09:28 E23:31:10

www.roosta.ee

See karurada on ligi 80 km pikk ja korralikult tähistatud, varustatud lõk-kekohtade, matkamajakeste ja ripp- sil- dadega üle kärestike. Rada saab läbida ka lõiguti, valides endale sobiva al- guspaiga ja pikkuse. Kõige selle koh- ta saab infot ka koha pealt Kuusamo infopunktist ning Oulanka loodus- keskusest.

Omaette head paigad matkamiseks ja pildistamiseks on Riisitunturil, ra- ja pikkused 15 ja 20 km, koos peatus- kohtadega – varjualuste ja lõkkepai- kadega. Kes kord sealkandis juba on, siis otsige üles ka Iivaara mägi, millele tõusta on omaette nauding.

Kõik Lapimaa rajad ja mäkketõu- sud on tasemelt lihtsad ning eriva- rustust ei vaja. Pange vaid jalga mu- gavad matkasaapad või spordijalatsid ja selga erinevateks ilmaoludeks sobi- vad riided.

Lapimaal Kuusamos elab Soo- me kuulsaim loodusfotograaf Han- nu Hautala, tema töödega on võima- lik tutvuda Kuusamo infopunktiga ühes majas olevas Karhuntassus, mis

Raimond Raadik

www.loodusretked.ee

Autor on põhjalikult matkanud Soome idapoolses osas, piki Venemaa piiri, kuhu tee on viinud juba enam kui kahekümnel korral. Raimond on viis aastat koos Eesti- foto ja Looduse Omnibussiga korraldatud sinnakanti matku, mis ka sel sügisel aset leiavad. Matkamise-roni- mise-turnimise ja looduskaunite paikade kõrval tehak- se üheskoos tutvust ka fotograafiaga, ehk uuritakse koos Kaupo Kikkasega Eestifotost, kuidas seda ilu kõi- ke oma kaamerasse salvestada.

on kuulsa loodusfotograafi pisike per- sonaalmuuseum.

Eesti foto Lapis

Oulanka looduskeskuses on kenaks traditsiooniks saanud kord aastas ava- da näitus Eesti aasta loodusfoto pari- matest töödest, nii et pole võimatu, et saate Lapimaal matkates osa ka kaunist Eestimaast.

Kellel Kuusamo kant juba avastatud, võib samast veel põhja poole minna. Piki Venemaa piiri ülespoole liikudes jõuate Salla-nimelisse linnakesse. Seal

viib tee kaunitesse metsikutesse paika- desse, kus leiduvad Karhuntunturi ja Sorsatunturi nimelised mäed. Natu- ke lääne suunda jääb kuulus Pyhatun- turi ja juba päris läänes Yllas- ja Pallas- tunturi.

Viimane on muideks Soome kõi- ge kõrgeim tunturi üldse, küünib juba üle 800 m kõrgusele merepinnast. Kes soovib Lapimaa ja tundra avastamisega jätkata, võib seejärel vaadata üle Rootsi piiri, kus mäed veel kõrgemaks muu- tuvad ja loodus taas uut nägu näitab.

KIIRID ÜHENDUSED AASIASSE JA EUROOPASSE.

Finnair, juhtiv Põhja-Euroopa lennufirma, on keskendunud Euroopa-Asia suunalisele liiklusele. Iga päev väljuvad Tallinnast lennud, mis suunduvad Helsingi kaudu 10 Aasia ja 40 Euroopa sihtkohta. Kavanda reis ja broneeri piletid www.finnair.ee.

PEKING. SHANGHAI. HONG KONG.
BANGKOK. DELHI. MUMBAI.
TOKYO. OSAKA. NAGOYA. SÕUL.

THE FAST AIRLINE BETWEEN EUROPE AND ASIA

Esimest korda olümpiale?

Järgmiste olümpiamängudeni Vancouveris on jäänud loetud kuud ja nutikamatel on piletid juba ammu ostetud. Neile, kes veel kõhklevad või mängudel üldse kunagi käinud pole, jagab innustust ja praktilisi näpunäiteid 1996. aastast kõigil mängudel osalenud spordimees, ettevõtja ja olümpiakomitee asepresident Neinar Seli.

Kunas sa esimest korda olümpial käisid?

Eks Moskva omal, kuigi see oli pooleldi boikoti all. Aga muidu alates Atlanta mängudest 1996. aastal pole vahet jäänudki.

Millest küll nii jäägitu kihk?

Ise olen läbi ja lõhki olnud spordiga seotud kogu oma teadliku elu. Jõudnud meistersportlase taseme-

ni, kaitsnud teaduskraadi ja õpetanud ülikoolis 17 aastat.

Olümpiamängudel käin vahetult kohal, sest minu jaoks on olulised mingid nüansid. See on sportlase kõige suurem võistlus ja ebaõnnestumise korral peab ta jälle neli aastat ootama. Kogu see ettevalmistumise protsess on sportlase jaoks tohutult oluline ja ma püüan jälgida nende vormi ajastamist, eri alade tiitlivõistlusi, analüüsida, kas on loogiline jätk saada olümpial tulemust. Nii et see on pigem erialane kretinism, püüda anda paljudele asjadele seletust, millele tavainimene ei mõtle.

Olen ka Eesti Olümpiaakadeemia president, kus teeme mängudejärgselt kokkuvõtted sportlaste esinemisest, analüüsime ettevalmistust, esinemist, võistlustaktikat. Neist treenerite ja sporditeadlastega tehtud kokkuvõtetest on palju õppida kõigil, ka tulevastel põlvedel.

Peadki absoluutselt kõigega kursis ja kõikjal kohal olema?

Meil on üks reegel – omadele kaasaelamine on kõige tähtsam ja seda organiseerib Eesti Olümpiakomitee (EOK) koos sponsoritega. Ka toetajad tahavad näha, kas nende abi on olnud piisav ja õigesse kohta läinud ning vahetut emotsiooni saab nii-öelda ära kasutada – inimesed muutuvad palju lahtisemaks ja

heldemaks nii toetuste kui muu abiga.

Ise vaatasin Pekingis näiteks pea kõik Leedu mängud ära, sest nad on lähedased. Samuti Ameerika korvpalli, mis on Eestis nagu teine rahvusala. Mul endalgi on seenioride Eesti meistrivõistlustelt hõbe ja igal Ameerika reisil klapitan õhtu vabaks NBA võistluskalendri järgi.

Kui varakult peaks olümpiareisi planeerima hakkama?

Lennupiletitega on alati keeruline. Soovitatakse varakult ära osta, maksad ikka üsna palju ja lõpuks selgub, et vahetult enne saab veel odavamaltki kui aasta varem. Sama probleem on võistluste piletidega – Pekingis olid kõik välja müüdnud, aga Ateenas sai kohapeal jällegi poole hinnaga.

Tihtilugu ostavad mõned ise piletid internetist ja saavad suure töö ning otsimisega mõnetuhandese võidu, kuid lastes seda teha professionaalsel firmal, saad head alad, istekohad teiste kaasmaalastega, infot vahetada. Pealegi on väikest Eestit niimoodi rohkem näha kui siis, kui üksiku ja kõige odavama piletiga kusagil nurka ostad.

Nii et eestlased hoiavad ikka kokku?

See on oluline, et kambas ja samade huvidega koos välja paista. EOK täi-

tevkomitees ma alguses näiteks oponeerisin, et Baltika valmistatud riietel pole see või teine meie omane, aga tagantjärele ütlen, et olümpiarõivad on väga hästi õnnestunud Eesti turundamine.

Neid saavad ka pealtvaatajad vabalt osta ning viimasel taliolümpial paistisime hästi disainitud ja silmatorkava riietusega juba kaugemale – kõik teadsid, et see on Eesti tiim, lippugi ei pidanud välja võtma.

Meie rahvuslik sinimustvalge ei paistaks nii hästi silma, aga Baltika on osanud värve valida. Sa leiad oma kaasmaalased kohe üles ja kui teid on ühes kohas palju, jääb sulle peale ka rahvusvaheline telepilt.

Kui palju tavakülastajal meie sportlasi kohata õnnestub?

Üks kohaletulijate privileege ongi *afterparty*'d. EOK poolt on alati kokku lepitud üks publi, kõik teavad, kus see asub ja igal õhtul saab koos eestlastega seal päeva kokkuvõtteid teha. Kui on suuremad põhjused, toimuvad eraldi peod medalite ja valitsuse preemiate üleandmiseks.

Selles pubis käivad võistluspäeva õhtutel reeglina sportlased koos treeneritega ja kõik saavad vahetult õnne soovida, pilte teha, küsida, kus oli kõige olukord, kus tuli murdepunkt ja kõik õnnestus jne.

Eestis sellist tava pärast suurvõistlusi ei ole, väljaspool aga tekib tühtekuuluvustunne just neis peokohtades. Mitmed mu sõbrad on läbi selliste kontaktide saanud nii positiivseid emotsioone, et küsinud kohe soovitusi, keda sportlastest toetada.

Mida võistleja ise fännidelt ootab?

Meie fännid on ikka tõelised olnud – ega häälega lõpupingutuste juures kokku ei hoita. Kui pärast õhtul sportlaselt küsime, kas ikka kuulsid, ütleb võistelnud, et pilt oli küll eest läinud, aga kuuldes „Tõmba veel!“ läks pilk Kristiinal, Andrusel või Jaagul selgeks ja see väike piisk andis midagi juurde – koduseinad.

Millised õhtud välja näevad? Peod hommikuni?

Kui on põhjust, pidutsetakse hommikuni. Selleks on ööklubid ja olümpiakomiteede pubid ja kui väheks jääb, minnakse edasi. Kui on tähtis medalihetk ja seltskond koos, hoitakse publi nii kaua lahti kui vaja. Spordifännide vastupidavus on võrreldav sportlaste omaga ja vahel tundub kohalikele, et kurat, eestlased on ikka väsimatud inimesed, aga tegemist on sageli ajavahega – meil hakkab juba uus päev.

Kui erinevad on suve- ja taliolümpia?

Talimängudel pole alade ja osavõtjariikide arv nii suur kui näiteks kergetõustikus, mis on kõigi spordialade kuningas. Ja kuningate kuningal, kümnevõistlusel, osaleb üle 200 riigi. Lume- ja mägioluliselt vähem, mõnel alal nii 50-60 riiki. Meile on nad aga võrdse tähtsusega – mõlemal on medalilootusi.

Talisport on olulisem põhjamaadele ja paljud lõunamaariigid ei ole lihtsalt huvitatud, nii nagu meie ei saa tihtilugu aru Tai või Hiina seitsmest-kaheksast poksi liigist. Neile on erinevused väga olulised, meie arust lüüakse kõigis ühtmoodi ... Rahvuslikke spordialasid on väga spetsiifilisi ja olümpia

korrigeerib neid väga palju.

Eks leiab ka mustanahalisi, kes paljajalu suusarajale tulevad ja Eddie Edwardsi taolisi suusahüppajaid, kes võivad rahvusvahelist tähelepanu sellega, et kukuvad enam-vähem kohe alla. Iga riik saab ju oma esindaja välja panna ja igal olümpial muutub mõni uustulnuk heas mõttes maskotiks oma püüdlikkuse ja tahtmisega kaasa teha, mitte füüsilise võimekusega.

Kui pikaks olümpiakülastuse plaanima peaks?

Kui tahad nii ava- kui ka lõputseremooniad näha, kulub kokku paar nädalat. Vahel on hea valida sellest ainult pool, näiteks see, millisel on rohkem medalilootusega alasid. Nüüd Vancouveris jääb Kristiina ehk esimesse poolde, Andrusel 50 km lõppu ja meie omad vajavad nii alguses kui lõpus toetust.

Kui palju võistlusi tasub oma kavva planeerida?

Vahemaad on tihti nii suured ja läbimiskiirused ettearvamatud, et vahel ei jõua päeval kahtegi võistlust vaadata. Kui aga üritad kolmele jõuda, oled lõpuks pidevalt stressis. Kui hüpetorn on staadioni lähedal, siis on lihtne, aga kui tahad Lätile jäähokis kaasa elada, pead sõitma näiteks paar tundi.

Isegi EOK liikmete akrediteeringute või muu kiire transpordiga ei jõua alati kohale, sest mägitteedel on ikkagi kaks rada ...

Suvel panin aga täisraundi, vaatasin näiteks Hiina rahvusala lauatennist – täiesti uskumatu mängukiirus ja professionaalsus. Ainult Hong-Kongi ei hakanud lendama, et ratsutamist vaadata ja purjetamine eeldas samuti lennukisõitu.

Kui suur see kaos siis logistikaga ikkagi on?

See sõltub maast ja väga palju kasutatakse olümpial vabatahtlikke, kes ei saa palka ja teevad tööd oma vabast tahtest. Atlantast mäletan, et kõik olid jube heatahtlikud, aga üle USA kokku tulnud vabatahtlikud bussijuhid polnud näiteks selles linnas kunagi käinud. Üks pani täiesti bambusse ja terve bussitais kaotas ühe ala vaatamise. Seda juhtub, peab mõistma.

Kannatlikkus pannakse tõeliselt proovile aga just taliolümpial, kus võistluspaika müüakse kindel hulk pileteid ja mägedesse viib ainult üks tee. Torinos sõitsime kaks-kolm tundi võistlustele ja teist samapalju tagasi. Pool päeva bussis polnud samas üldse

kurnav, sest emotsioonid olid nii üleväl. Itaalia on veel ka veinimaa ja päeva lõpuks oled täiesti väsinud.

Kuidas kohalike suhtumine ja teenindus on?

Olümpia ajal on külalislahkus hoopis teistmoodi ja korraldajamaa teeb kõik selleks, et sinna ka hiljem rohkem külustajaid saada. Hiina puhul ei tundunud see alati ehk tõepärane, aga ma pole ühelgi olümpial käinud, kus korraldajamaa ei näita end kõige külalislahkemast, sportlikumast ja positiivsemast küljest. Nii kultuuriprogrammi kui spordi korraldamise osas. See on üks maa turundamisviise, kuigi väga kallis projekt. Aga see läheb ajalukku.

Olümpial saadud emotsioonid on kindlasti teistsugused kui lihtsalt seal maal käimine. Sarajevo taliolümpiamängude platsil käisin kaks aastat hiljem Ljubljana ülikoolis töötades – mingit kontakti ei tekkinud. Atlantas otsime aga vist vähem kui 20 dollari eest olümpiakülas olevale teele nimele sillutisekivi. Kaks kuud hiljem saabus postiga sellekohane sertifikaat ja aasta hiljem leidsin ma Atlantasi oma kivi ka kohe üles.

Paljud rajatised küll likvideeritak-

se mängude järel ja sportlaste elupaigad on juba ette korteriteks ära müüdud, aga pärast olümpial käimist on teist korda samasse paika sattumine ja meenutamine küll nagu teist korda olümpial osalemine.

Palju ka ümbruskonnas ringi käid tavaliselt?

Ega aega väga palju ei ole, armastan perega käia, aga lastel on kool. Kümme aastat oleme käinud kõigil kergejõustiku suurvõistlustel ja kui lastel alguses nii suurt huvi polnud, teavad nad nüüd mõnd tulemust peast palju paremini kui mina. Spordiennustustel on nad juba arvestatavad nõunikud.

Vancouverisse minnes tasub aga kindlasti külastada Ameerika läänrannikut ja käia Kanadas, kus on kõrge eestlaste kontsentratsioon. Väike rahvas saab end suures maailmas jälle näidata.

Palju sa seekordsete mängude kandist tead?

Ma olen palju käinud Seattle'is, kus asub 35 000 üliõpilasega Washingtoni ülikool. Hästi ilus linn ja sealt jääb 100 miili Vancouverisse, kust olen vaid läbi lennanud. Kõige lähemal olen käinud Edmontonis 2001. aasta kergejõustiku MMil, kus Erki Nool tegi siiani kehtiva Eesti rekordi 8815 punkti ja kanadalased ise ei saanud ühtki medalit.

Järgmisel aastal tuleb mul tõenäoliselt kolm nädalat Kanadas olla. Märtsis toimub Vancouveris veel seenioride sise-MM, satun uude vanuseklassi ega taha maailmameistrivõitlusele kellelegi ripakile jätta ...

Lõpetuseks – sinu kõige-kõige suurem elamus?

Ikkagi need olümpiad, kus on saanud Eesti hümni kuulata ja mitte siis kui Soome võidab, vaid kui Eesti lipp läheb üles. Torinos, Pekingis ... Need elamused ei ole võrreldavad mitte millegi spordis.

Seal sa tunned väikse rahva esinajana end nii suurelt, et silm läheb märjaks ja ... Ei, seda ei ole võimalik sõnadega edasi anda.

Vancouverisse võimsa elamuse jahile!

Info ja tellimine
Tel 626 6266
olympiamangud@estravel.ee
www.estravel.ee

Estravel viib olümpiale

Vancouveri XXI Taliolümpiamängud on ainulaadne võimalus saada osa tõelisest olümpiamelust ja elada kaasa oma lemmik-sportlastele.

Peale selle ahvatleb sihtkoht nii aktiivseks puhkuseks mõeldud suusakuurordiga Whistler kui Vancouveri metropolielamusega.

Tule koos sõpradega ja vaata, kuidas ajalugu tehakse! Broneeri oma lennud, majutus ja olümpiapäase juba täna!

Olulist lisateavet leiad siit:
www.estravel.ee/vancouver2010/
Toimumisaeg: 12. – 28. veebruar 2010

Tapva päiksega reis läbi Lõuna- Arizona

Kaugelt vaadates ei peaks Mehhiko piiri äärne kõrb just palju pakkuma. Aga vaadake lähemalt, ja avastate, et põrgupalavust, mis hukutab aastas kümneid inimesi, suudavad edukalt trotsida nii mõnedki tegelased, kellest osa tekitab hirmujudinaid. Ja kuidas keset lõõskavat eimiskit kerkib müstiline tulevikulinn.

Tekst ja pildid **PRIIT PULLERITS**

Mitmeharuline saguaro kaktus on Arizona osariigi tunnustaim, mis suudab põuastes tingimustes vastu pidada kuni 150 aastat ning kasvada selle aja 15 meetri kõrguseks.

Helle-Mai Pedasteer

Jim Feliciano | Dreamstime.com

Üks kahest Ajo kirikust, see edelapoolne. ▲

Punase õiega feroakactus Sonora kõrbes. ▲

Aga see päev, millest oli juba tükk aega tagasi saanud tegelikult öö, ei tahtnud ega tahtnud lõppeda. Telgis, kuhu vaibumatu palavuse tõttu niigi pea paljalt magama heitsime, polnud hingamiseks üldse õhku. Kiskusime katte maha, et õhk pääseks paremini ringlema. Paraku polnud sest abi. Tunne oli samasugune nagu saunalaval. Kastsime end siis basseinis märjaks ja heitsime lageda taeva alla päevitustoolidele – aga ikka oli kurnavalt kuum.

Pidev pealetung

Kui koitev päike lõpuks uinumisüritustele lõpu tegi, näitas termomeeter õhusooja 36 kraadi. Vot, mida tähendab suvine kõrb.

Ja et magamatust hirmujudinatega võrstsitada, roomas hommikul, kui peremees tuli mehhiko päritolu töömehele päevaülesannet kätte näitama, meie telgi esisest puhmastikust, millest öösel basseini vahet voorides olime

Nii hullu ööd poleks osanud uneski näha. Möödunud päev oli alanud Phoenixist sadakond kilomeetrit põhja pool, kui tõusva päikse kiired ajasid oranžikalt hõõgvele tee ääres kerkivad mäenukid, kust sirutus kurjakuulutavate äiksepilvede suunas kõrge vikerkaar. Päev lõppes pilkases pimeduses parkümmend versta Mehhiko piirist keset Sonora kõrbe, mis jättis inimsoost hüljatud ja unustatud paiga mulje.

Siiski leidis sel kivisel-tolmusel kõrbelahmakal üks arvestatava suurusega asula, 2900 elanikuga Ajo. Ent samavõrd väheilmekas, nagu on asula nimi, on ka selle väljanägemine. Tõsi, uhke nimega Plazatowni keskväljakul, mil-

le ääres seisab kaks kirikut, reguleerib pea olematut liiklust valgusfoor – justnagu tõestamaks, et tegu on ikkagi linnaga, mitte külaga –, kuid sellest pisutki kaugemale jäävad hooned oleks eksinud justkui trööstitule kuumaastikule, mis näib sama viljatu kui asfalt.

Leidsime perega asula põhjapoolsest servast autohaagiste pargi, mille omanik, Austraaliast pärit umbes 50-aastane mees, lubas lahkelt telgi oma valdustes püsti panna. 15 dollarit öö. Seejärel sõitsin väiksesse restorani, kus kohalik tubli keskklass, naised igatahes sätitud ja seatud, õhtut mööda saatsid, ning ostsin kaasa kaks karpi pitsat, mida ööbimispaiga välisöögikohas basseini kõrval rahulikult päeva lõpetuseks nosida.

Soomes on
avastamisrõõmu kogu perele!

Tee suvi pikemaks!

Päevakruuis

Päev Helsingi
alates 17.08.

250.-

Seltskonnaga Soome

2-5 reisijat edasi-tagasi
17.-31.08.

1000.-

Tropicario

Pilet täiskasvanule

141.-

ja 4-14 a lapsele

78.-

Autopakett

2-5 reisijat + sõiduauto
edasi-tagasi
alates 17.08.

1300.-

Hind kehtib ainult
Viking Club liikmele.
Registreeru TASUTA
www.vikingline.ee

Sõiduauto võib olla kuni 6 m pikk ja 2,05 m kõrge.
Lisainfo ja broneerimine telefonil 666 3966.

Hiiglaslik saguaro kaktus läbi
Orelivilekaktuste kaitseala kulgeva
34 km pikkuse maastureile pasliku
Ajo Mountain Drive'i ääres.

korduvalt mööda sammunud, välja li-
gi pooleteise meetri pikkune süsimust
madu.

Eelmise päeva õhtupoolikul olime
jõudnud Orelivilekaktuste kaitseala-
le (Organ Pipe Cactus National Mo-
nument), mille lõunaserv käib vastu
Mehhiko piiri. Seepärast vuras seal-
kandis hõredat, et mitte öelda pea ole-
matut liiklust arvestades vastu mi-
tu politsei ja piirivalve signaaltuledega
sõidukit, teiste hulgas tumemust ja läi-
kiv hiigelmaastur.

Arizona osariigi ja ühtlasi Ühendrii-
kide lõunapiir on Mehhiko illegaalide
pideva pealetungi all. Kuid palju vae-
varohkem kui üle piiri lipsata on So-
nora kõrbe inimvaenulikul maastikul
edasi põhja poole murda. Iga aasta jä-
tavad pikkade vahemaade ja asusta-
matuse, talumatu kuumuse ja kustu-
tamatu janu tõttu sinna elu mitmed
õnnelikuma elu otsingule saabunud.
Suvine õhutemperatuur küünib tihti-
peale 50 ja maapinna temperatuur 80
kraadi alla.

Nois põuastes oludes tunnevad end
koduselt vaid igipõlised kõrbetaimed,
kokku 26 liiki kaktuseid. Kõige eri-

USA ja Mehhiko piiri äärne Sonora kõrb näib väheviljakas, ent tegelikult on see üks mitmekesisema taimestikuga piirkondi Ameerikas, ehkki samas üks kuumemaid ja kuivemaid. Taamal paistab Ajo mäeahelik, mille kõrge-
mad tipud küünivad 1400 meetrini.

pärasemad neist on orelivilekaktused (*Stenocereus thuberi*), mis kasvavad USAs vaid seal, endanimelise kaitseala territooriumil. Kuna nad vajavad elus püsimiseks palju soojust ja valgust, kohtab neid peamiselt vaid hallikate kiviste mägede lõunaküljel.

Orelivilekaktused on saanud nime selle järgi, et nende juure lähedalt hargnevad torukujulised harud nagu oreliviled, sirgudes heal juhul rohkem kui kuue meetri kõrguseks. Kaktuste ja muude kõrbetaimede vahel on leidnud endale eluruumi teiste seas lõgismaod ja koiotid, kes päevakuumuse eest peituvad sageli maa-alustesse urgudesse, aga ka kaktustesse.

Läbinähtamatu sadu

Sama päeva pärastlõuna veetsime Saguaro rahvusparkis Tucsoni külje all, mis jääb Orelivilekaktuste kaitsealast kahe ja poole tunni autosõidu kaugusele itta. Keset kitsast maanteed, mis kulgeb pikalt läbi Tohono o'odhami indiaanireservaadi, kus vaatab vastu vaesus ja korratus, saime näha, mida tähendab kõrbe vihmasahmakas.

Ligi kümme minutit kallas sellise

pahinaga, et nähtavus oli ümmargune null ning ohutuse mõttes oli targem auto vilkuvate tuledega võimalikult tee äärde seisma tõmmata. Veel sadakond kilomeetrit eemalgi voolas ammu möödunud vihma pruunikas vesi üle maantee rajatud betoonist koolmekoha niisuguse hooga, et tekitas kõhklusid, kas sellest on üldse võimalik läbi sõita. Vastu tulnud veoauto näitas, et siiski on.

Saguaro rahvuspark jaguneb kaheks: Tucsonist ida poole jääb Rinconi mägi piirkond ja lääne poole Tucsoni mägi piirkond. Sõitsime mööda 15 km pikkust Bajada kruusateed läbi viimatinimetatu, mis pidi väidetavalt olema tavaturistile sõbralikum kui idapoolne metsikum ala. Pargi veteranitöötaja tunnistas, et on kohanud tšehhe ja austerlasi, aga eestlasi pole ta varem veel näinud.

Harulist küünlajalga meenutav saguaro kaktus, mis võib kasvada kuni 200 aasta vanuseks, ei ole üksnes Arizona osariigi, vaid kogu Edela-Ameerika üks sümboloid. Vapramad neist pidid sirguma kuni 17 meetri kõrguseks ja kaaluma üle kümne tonni. Ainuüksi vihma järel, mida siinkandis niigi napib, pidid kaktuse maapinnalähedased, ent mitme meetri kaugusele küündivad juured suutma imeda kuni 750 liitrit vett.

Lähemal silmitsemisel näeb, et saguaro kaktusel on akordioni meenutavad voldid, mis võimaldavad tal paisuda ning seega juurte abil kogutud vett hõlpsamini säilitada. Vesi koguneb kaktuse tüve ja harude käsna-
se «lihasse», kus see säilib geelisarnase vedelikuna, mille aurustumist aeglustab omakorda veelgi kaktuse vahane pinnas.

Saguaro kaktused õitsevad aprillist juunini, misjärel küpsevad kaktuse mahlakad viljad. Kohalikud indiaanlased valmistavad neist moosi, siirupit ja usutalitusteks omapäraselt veinilaadset jooki. Saguaro viljad on indiaanlastele sedavõrd tähtsad, et nende küpsemise järgi arvestavad nad aasta algust.

Kuigi saguaro kaktused on kaetud

teravate pikkade okastega, mis peaks neid kaitsma loomade ja lindude eest, teevad paljud noist, sealhulgas öökulid, ometi kaktustesse pesa, mis kaitseb suvel palavuse ja talvel külma eest.

Paisuv, ent mõttetu linn

Tucsonist kahe tunni igava ja monotoonse autosõidu kaugusele loodesse jääb Arizona pealinn Phoenix, mis sai 19. sajandi teisel poolel nime selle järgi, et tõusis kui müütiline fööniks keset kõrbe Hohokami indiaaniasula säilmete kohale. See nimi näib tänini õigustatud, sest ligi pooleteise miljoni elanikuga Phoenix on Edela-Ameerika suurim ja koos Las Vegasega üks Ameerika kiiremini kasvavaid linnu.

Phoenixi kasv toimub suuresti tänu pensionäridele, keda meelitavad siinsetesse lakkamatult laienevatesse äärelinnadesse aastaringne soe ja päikseline kliima ning madalad elamiskulud. Koos äärelinnadega, millest kõige nooblim on Scottsdale, küünib Phoenixi linnastu elanike arv juba üle kolme miljoni.

Ent vähemasti pühapäeval jättis Phoenix üksjagu ilmetu ja surnud mulje, mistõttu olen selle endamisi ristinud kõige mõttetumaks linnaks USAs. Mööda ameerikalikult laia Jeffersoni tänavat kesklinna sõites tegime peatuse Arizona osariigi sajandivanuse graniidist kapitooliumihoone kõrval. Teisel pool teed ilmusid mahajäetud

Viigikaktus on Sonora kõrbes üks levinumaid kaktuseliike.

Arizona Science Center, kus asub 350 interaktiivset väljapanekut eri elu- ja teadusalade kohta, samuti planetaarium ja viiekorruselise maja kõrgune kinoekraan.

ladusid meenutavate hoonete varjust ühtäkki neegrinoormehed, kelle ähvardavad hõiked sundisid kähku tagasi autosse istuma ja gaasi andma.

Järgmiseks peatusime kapitooliumihoone esises pargis, kus tähelepanu äratasid kümned mälestusmärgid, sealhulgas ristlejale U.S.S. Arizona, mille jaapanlased 1941. aastal Pearl Harboris puruks pommitasid. Pargipinkidel ja põosaste varjus põõnas arvukalt kodutuid, kelle und ei häirinud isegi hommikul 35 kraadini kerkinud õhutemperatuur.

Phoenixi kesklinnas pole just palju uudistada. Viis-kuus pilvelõhkujat, mil pole rohkem korruseid kui Olümpia hotellil Tallinnas, nende vahel madalad punase katusega mehhiko stiilis hooned; Herbergeri teatrikompleks, mille esist platsi kaunistavad tantsijate skulptuurid; moodsa ilmega klaasist-betoonist Arizona teaduskeskus, kus leiab üle kolmesaja interaktiivse väljapaneku; Heritage'i väljak, kuhu on koondunud kaheksa 19. sajandi lõpust pärit elamut, millest pikemat tähelepanu väärib vaid viktorianaanli-

kus stiilis Rossoni maja – ja peamiselt seepärast, et 1895. aastal läks selle ehitamine maksma kõigest 7525 dollarit; mõned muuseumid, millest sisukaim on ehk indiaanikultuuri tutvustav Heardi muuseum; palmide, laguunide ja pisisaartega Encanto park, kuhu mahub ka paar lõbuatraktsiooni lastele.

Linna kohta, mis kuulub suuruselt Ameerika metropolide esikümnesse, pole just palju põhjusi pikemaks peatumiseks.

Futuristlik asula

Tunduvalt müstilisem on tulevikulinn Arcosanti, mida itaalia arhitekt Paolo Soleri hakkas rajama 1970. aastal Phoenixist sada kilomeetrit põhja poole Cordes Junctioni väikelinna lähiste. See on projekt, mille ette sobib silt „Only in America“ – „Sellised asjad saavad juhtuda ainult Ameerikas“.

Arcosantisse jõudmiseks tuleb 17. maanteelt keerata laiale, ehkki viletsale kõnnumaarajale, mis tekitab kahtlusi, kas niivõrd futuristliku rajatise juurde tuleb tõepoolest loksuda nõnda haledat teed mööda. Soleri asutatud

linn tugineb uhke nimega arkoloogia kontseptsioonile, mis püüab ühendada arhitektuuri ökoloogiaga ning vähendada linnastumise halbu mõjusid keskkonnale.

Need on uhked sõnad, aga tegelikult on üksjagu hallim. Ehkki ehitustöodes on aegade jooksul andnud oma panuse tuhanded vabatahtlikud ja tudengid, pole lõppu veel näha. Pigem valitseb kõikjal poolleioleva ehitusplatsi lohakas ja räpakaski miljöö.

Tavaliselt elab ses jalakäijate asumis korruga 60 inimest, kuigi plaanid näevad tulevikus ette ruumi 6000 elanikule. Selleks, et ehituse jätkamiseks raha teenida, müüvad praegused asukad oma kunsti ja käsitööd ning Arcosanti kaubamärgiks kujunenud tuulekelli. Ja korraldavad üritusi. Nad pakkusid minugi neljaliikmelisele perele öhtusööki koos kontserdiga, hind 45 dollarit inimese kohta.

Täna kutsumast, aga meil on muud plaanid, vastasin. Ja ega ma valletanud. Ees ootas pikk sõit läbi Arizona lõunaosa, mis päädis magamata ööga. Musta ussi kõrval.

Palju avastamisrõõmu kõikjal maailmas!

Muuda oma reis sisukaks ja elamusterohkeks. Selle juures on sulle abiks Estraveli poolt vahendatavad ekskursioonid, show'd ja kokanduskursused või midagi sootuks erilist. Küsi lisa ja võta oma reisist maksimum!

Argentiina, Buenos Aires – õhtu täis kirglikku tangot!

Buenos Aires on just õige koht nautimaks kõrgetasemelist tangoshow'd, koos 3-käigulise õhtusöögiga. Hinnas sisaldub transfeer hotellist etendusele ja tagasi, tangoshow ning õhtusöök. Kestvus 5 tundi.

Hind **al 1030 krooni/reisija.**

Itaalia, Firenze – kokanduskursus Itaalia moodi.

Ekskursioon algab lühikese jalutuskäiguga Firenze ajaloolises linnasüdames, millele järgneb 2,5-tunnine traditsiooniliste Toskaana roogade kokanduskursus. Söögitagemise kõrval maitstakse ka toiduga sobivaid veine. Kestvus 4,5 tundi.

Hind **al 985 krooni/reisija.**

Hiina, Peking – Keelatud Linn ja Hiina müür.

Giidiga linnatuur algab Tiananmeni väljakul, edasi suundutakse Keelatud Linna, kus on võimalik näha Hiina ajalugu sümboliseerivaid kunstiaardeid. Pärast lõunat toimub Suure Hiina müüri Badalingi lõigu külastus. Hinnas sisaldub transport ja lõuna kohalikus restoranis. Kestvus 8 tundi.

Hind **al 560 krooni/reisija.**

EOK PARTNER

Tekst ja pildid **RENÉ PERE**

Andaluusia värvid. Teekond itta.

Et saada oma auga väljateenitud puhkusest oodatud naudingut, maandada olimestressi ja vältida oma nii lähemaid kui kaugemaid naabreid, kes üha suuremate massidena suve edenedes maabuvad Fuengirola ja Marbella rannakuurortides, tasub vahelduseks proovida mõningaid alternatiivseid variante. René Pere võttis eesmärgiks külastada Andaluusia maakonda.

Maaliline Nerja linnake kõrge ranniku kaldal.

eestlaste sõber ja mitu korda Tallinnat külastanud. Tema käest saime ka siin elavate eestlaste kontaktid; üks paar, kes peab inernetikohvikut ja tillukest poodi väikese Saaremaa kadakast suveniiride kolleksiooniga, ning lisaks neile ühe restorani peakokk. Nerja asukatest on tegelikult isegi kuni kolmandik välismaalased.

Omandatud ettekujutus Nerjast vastas päris hästi tegelikkusele. Andaluusia piirkonnale on iseloomulik mauri mõjutustega ehitusstiil, mis torkab silma nii sise- kui väliskujunduses, eelkõige rohke dekoratiivse kahhelplaaži kasutamine, samuti rõdud seipste ja sammastega. Mauri või maroko stiili kohtab nii odavate elamute kui uhkete villade juures, tüüpiline on aga ka ülesvuntsitud kauni hoone kõrval vedele ehituspraht või prügihunnik. Nerjas kohtas sellist suhtumist siiski vähem kui teistes piirkonna linnades.

Rannikupriivaatsus

Nerja rannik on erinevalt teistest Costa del Sol'i randadest sopistatud korrapärase kaljurünkade poolt ja pakub vajadusel priivaatsust nii paaridele kui erakutele. Maikuu on rand veel suhteliselt inimitühi ning selle kohal kõrgvatel kohvikuterrassidel jälgivad turistid maalilist rannajoont ja üksikuid uljaid suplejaid. Ühe tubli eestlase jaoks on aga kevadine karge Vahemeri kindlasti vaimu virgutav ja keha turgutav, andes indu kott selga vinnata ning järgmise ahvatleva sihtpunktini sammuda.

Igal korralikul linnal on oma hellitusnimi või loosung, ja nii kutsutakse Nerjat Balkon de Europa ehk siis Euroopa rõduks. Taolise nime olevat andnud 1885. aastat linna külastanud ja selle ilust lummatuna kuningas Alfonso XII. Ka tänapäeval inspireerib meid suurejooneline promenaad jooksmas kõrgvate rannakaljude all, koos laiuvate panoraamvaadetega Vahemerele selle abajate ja randadega.

Nerjas kasvatatakse ulatuslikult pooltroopilisi puuvilju nagu mango ja papaia, siin on ka Euroopa peamisi avokaado-istanduste regioone. Pro-

Kuna inimvõimed on piiratud, eriti mis puudutab aja ning raha aspekti, siis jäid reisiplaanist välja sellised monumentaalsed ja kaheldamatult põnevad paigad kui Sevilla ja Granada ning otsustasime aega veeta rannikupiirkonnas. Sihtpunktiks Tallinnast välja lennates sai Malaga nagu paljudel teistelgi kaasmaalastel, kuid lennujaamast võtsime orientiiri hoopis ida poole ja leidsime end Nerjast.

Kuna eelmisel õhtul sai väheke kodutööd tehtud, oli teada, et tegemist on maalilise Andaluusia väikelinnaga, mis ei ole veel turistidest üle ujutatud. Olime võtnud nõuks reisida eksprompt ja peatuda tee peale jäävates hostelites. Tähele tuleb panna, et internetis tehtud eelnev uuring tubade hinna või saadavuse kohta ei pruugi alati paika pidada. Esiteks ei viitsita lehekülgi uuendada,

teiseks määrab hinna hetkesituatsioon – kas on turismihooaeg, rahvast palju või vähe jne. Kui aga on aega-tahmist ringi uidata ja otsida, võib leida päris soodsalt mõne hubase pesa.

"Loteriimajutus"

Kohale jõudes oli kell juba üksteist õhtul, bussist väljudes sammusime otsejoones üle tee esimese hostelini. Arvestus, et tegemist on maikuuga ja et hooaeg pole veel tõsiselt pihta hakanud, pidas paika ja me saime mugavustega kahese toa teleka, külmkapi ja töötava dušiga (see ei ole muide automaatselt kaasnev nähtus paljudeski hostelites). Boonusena hommikusöök, tõi küll, kohalikku tüüpi – sai-moos ja veel kord sai, ning tasuta internet.

Kõigele lisaks selgus, et peremees on Krimmi ukrainlane, kes ühtlasi suur

Nerja koopad, mis asuvad Maros.

menaadil asuvas restoranis tasub ette tõsta kohalikku eripära, punast meriärna. Vaatamata kõigele sellele pole Nerja siiski kuulsaks saanud mitte oma delikatesside ega kaunite vaadete, vaid võimsate muljetavaldavate koobaste tõttu.

Nerja koopad, mis asuvad tegelikult mõne kilomeetri kaugusel Maros, on kantud Guinnessi rekordite raamatusse kui maailma suurimad, koos 5 km pikkuse koobaste võrgustiku ja 30 m kõrguse stalaktiitsambaga. Siin asuvas saalides toimuvad kontserdid ja balletietendused, viiakse läbi iga-aastast koopafestivali. Koopad avastasid juhuslikult küla poisikesed alles 1959. aastal, aga 30 000 aastat tagasi olid need tollaste inimeste tavalised elukohad. Siit on leitud ka suurel hulgal eelajaloolisi koopamaalinguid.

Almuñécar, La Herradura, Frigiliana

Andaluusia väikelinnadest räägivad kohalkäinud tavaliselt suure vaimustusega ja valdavalt ülivõrretes. Need linnakesed või külad on massiturismi voolusängist kõrvalejäänud kosutavad oasid, vähemalt senini, ja ainulaadse

atmosfääri tabamiseks soovitaks Costa del Sol'i randadele reisivate eestlastel pigem neid linnakesi külastada.

Nerjast poole tunni tee kaugusele jääv tagasihoidlik väikelinn Almuñécar on kohalikus ajaloos tegelikult suurt rolli mänginud. Ta rajati vanade foiniiklaste kolooniana 3000 aastat tagasi, kandes nime Sexi ja osad tänapäevased järeltulijad/elanikud kutsuvad end siiani nimega *sexitanos*, mis on minu arvates päris originaalne.

Oma lõpututel kaubasadamate ja kaupade otsingutel avas-

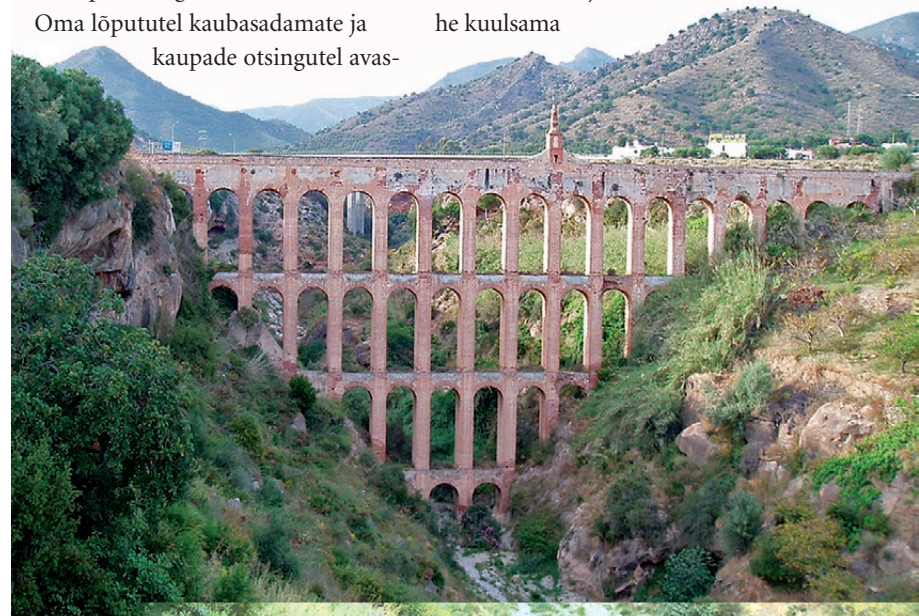
tasid Foiniikia meresõitjad Almuñécar'i kui maapealse paradiisi, kus elas sõbralik rahvas, mäed olid täidetud vase ja hõbedaga, lahesopp oli ideaalne nii sõja- kui kalalaevalde randumiseks. Tänapäeval aga võime külastada nende rahutute avastajate matmispaiku mägedes San Cristobali asula kohal. Almuñécar oli tollal ja ka aegu hiljem üks tähtsamaid Hispaania sadamaid Vahemere rannikul.

Rooma pärand

Rooma valitsemise ajal rajati siia-kanti palju villasid ja ehitisi, sealhulgas unikaalne ja nutikas inimkonna leiutis – akvedukt. Selle kaudu transportiti kohale linna joogivesi 7 km kauguselt mägedest. Almuñécar oli vanade roomlaste jaoks pidulaud, kus pakuti teiste hõrkude mereandide seas ka vürtsika maitse ja raviomadustega spetsiifilist kalapasteeti *gurum'*it.

Kui vandaalid viiendal sajandil Hispaania vallutasid, sai nende põhilise tegutsemisala järgi nimetuse ka piirkond – Vandaluusia, mis hiljem muundus Andaluusiaks. Peale nime pole nad ilmselt siia palju maha jätnud. Kohe peale neid toimunud mauride invasiooni ajast võib see-eest käega katsuda hästisäilinud vana mauri kindlust.

Almuñécar'i ja La Herradura väikelinnad moodustavad Costa Tropicali turismikeskuse, mis jääb kahe kuulsama

Rooma akvedukt täies ilus.

Suvi kestab edasi koos Algoane'ga

Kas tunned et päike ei soojenda enam nagu suvel ja pikk pime aeg tuleb järjest lähemale? Tunned, et tahaksid ennast veel suvise soojuse ja energiaga turgutada. Algoane merelise koostisega profihooldussari pakub sulle seda võimalust.

TÄIUSLIK NAUDING

Sind ootab 3 päevane puhkus Tervise Paradiisis.

Pakett sisaldab

- kehahooldust „Täiuslik nauding“ 45 min
- luksuslikku meresoolavanni 15 min

Lisaks on Teil võimalus valida 1 näohooldus järgnevast valikust

- Algoane värskendav näohooldus koos pinguldava kätemaskiga 60 min
 - lõõgastav näohooldus isesoojeneva seljamaskiga 60 min
- Peale spaahoolduste kuulub paketti:
 - 1 energiat andev aktiivne tegevus
 - õhtusöök buffet's
 - sissepääs Eesti suurimasse veeparki
- jõusaali kasutamine E-R 14:00-16:00 ja L-P 8:00-22:00
 - värskendus ujulas ja saunas kell 6:30-15:00
 - virgutav hommikuvõimlemine
- majutus 2 ööd 1-le neljätärni hotelli mugavas 2-kohalises toas

Saabumisel toas kingitus Algoane'lt

Paketi hind 1800 kr/in

Hoolitsused ja aktiivsed tegevused soovitame broneerida enne saabumist.

Info ja broneerimine
Tel 447 9219
sales@spa.ee

tervise paradiis
SPA hotell & veekeskus

ALGOANE

Tormakate mägijõgede orud on kuival ajal kaunid ja sobivad näiteks mõnusaks ratsaretkeks.

ja rahvarohkema rannapiirkonna vahele. Karmid mäed suruvad end järsu nurga all tasandikelt üles või kukuvad merre. Sesoonsed vihmavalingud toidavad koos mägede lumesulaveega kärestikulisi jõgesid, mis tunglevad nälgaselt mere poole. Kaks aastat tagasi uputas sügisvihmadest küllastatud jõgi Almuñécari linna, tuues tänavatele mudase kaose. Nii unustab loodus inimese ja tema loodu.

Sierra Nevada võimsad mäed, kus asub ka Hispaania kõrgeim tipp, moodustavad Granada rannajoonele loodusliku ilmastikukaitse Euroopa talvete eest, samas kui lõunast on Aafrika puhvriks nii Vahemere kui Atlandi karedale ilmastikule. Just siin on tunda suure naaberkontinendi Aafrika domineerivat mõju, mis avaldub nii nimes, geograafias kui kliimas ega ole omane

teistele Lõuna-Hispaania rannikutele. Selle tulemusel on piirkonnas eriti leeb subtroopiline kliima, mis avaldub ka suure hulga erinevate eksootiliste puuviljade valikus kohalikul turul.

Kunagised rohkelt metsastatud mäenõlvad on tänaseks puhtaks raiutud ja asemele on rajatud tulutoovamad mandlite, oliivide ja leivapuude istandused. Leivapuuviljad on tegelikult kohalik šokolaadi maitsega maius, mida süüaksegi tihtipeale šokolaadi asemel.

La Herradura küla paikneb lahe idaosas, ja nagu ütleb reisibuklet, on ta Almuñécari uhkus ja üks kaunimaid randu Hispaania lõunarannikul. Kaks võimsat looduslikku maanina kaitsevad 2 km pikkust liivaranda, mis on piirkonna põhilisemaid magneteid. Erinevalt peaaegu kõikjal mujal rannikul levinud kõvast arendustegevusest on siin

piiratud kõrgustesse ehitamine ja tänu sellele võime endiselt nautida majade ja mägede loomulikke kontuure. Rannikul kaljude juures on vesi sügav, pakkudes sukeldujatele suurepärase võimaluse nautida rikkalikku veelust maailma.

Kes ei soovi aga merelainetes sukelduda, võib külastada Almuñecari vanalinnas asuvat akvaariumi. Siin pakutakse vaatamiseks nii haisid kui raiasid, kaheksajalgu kui mureene. Klaasist tunnel viib teid veelusesse maailma, kus on võimalus seista silmitsi vastast oma järjekordset lõunat ootava verejanulise haiga. Kes ei ole midagi sellist enne kogenud, siis neile on külastus soojalt soovituslik. Igatahes kirjade järgi pidi see Andaluusia suurim ja parim akvaarium olema.

Andaluusia kauneim

Frigiliana küla asub kohalike mägede jalamil ja jääb merest 5-6 km eemale, nii et autosõit või jalutuskäik sinna koos maaliste vaadetega saab olla vaid rikkastava iseloomuga. Frigiliana on väike, kuid kaunis pärl oma valgeks lubjatud majakeste, kitsaste munakivitänavate ja sepistatud rõdudega, kus vohavad säravpunased pelargoonipuhmad sinna peitunud sädistavate kanaarilindudega.

Hispaania turismiameti poolt on Frigiliana ka ametlikult hinnatud Andaluusia kauneimaks külaks. Turistid avastasid selle alles üsna hiljuti, nii et siin näeb praegu veel väheseid üitajaid, kes naudivad selle vaikust ja rahu.

Piirkonnas ringiliikumiseks kasutatakse ühistransporti, põhiliselt bussi, mis on siin väga mugav ja kiire ning suhteliselt odav. Sõiduplaan toimib täitsa korralikult, kui silmas pidada, et bussid väljuvad reeglina 10 minutit hiljem, nii et ei maksa hilinemise pärast paanikasse sattuda.

Kui läbida rannikuäärseid väikelinnu ja külasid, võtab sihtpunkti jõudmine muidugi rohkem aega, kuid seda kompenseerib võrattu teeäärne maastik. Looklev ja tõusev-langev tee toob iga järgneva mäekinguga tagant välja järgmise lubivalgete majakestega küla, mis

langeb nõlva mööda astanguliselt alla, taustaks päikeseline helesinine meri.

Nägime üsna palju müügiks või väljajäetud mööblid ja mööblid. Kohalikud eestlased rääkisid selle kohta, et hispaanlased panevad maja müüki tavaliselt hinnaga, mis nad on eelnevalt oma peas valmis mõelnud. Hoolimata ka kehvast turusituatsioonist ei langetata hinda, sest see on neile esmaajoon esmase emotsionaalse väärtusega ja kui sobivat ostjat ei tule, jäetakse pigem maja müümata.

Malagast Marbellasse ja mis seal näha oli

Kui juba siiakanti sai tulnud, siis otsustasime ära käia ka Marbellas ja välja uurida, mis tõmbab eestlasi massidena just sellesse linna. Meie tee peale jäid ka

linnad või pigem linnaosad nagu Torremolinos ja Benalmadena, mis on üksteise külge kasvanud ja ilma järele pärinata ei teagi, kus üks lõpeb või teine algab.

Pikk rannapromenaad kulgeb kilomeetreid loogeldes piki rannikut, olles täidetud jalutajate, rullitajate ja rallivate elektrifitseeritud pensionäride ja puudega inimestega, st nendega, kes on varustatud elektriratastoolidega. Põhimõtteliselt ongi need linnad eelkõige pensionäridele kohandatud, noori kohtab siin haruharva, aga kes ütles, et puhkuse ajal ainult noored uusi suhteid loovad.

Promenaad on tihedalt täis lükitud hotelle, restorane ja baare, Marbella poole jõudes muutuvad restoranide kliendikütid juba füüsiliselt pealetükkivaks ja üritavad teid kättpidi sisse

Marabella miljöö ei sisaldagi alati ilmingimata Ferrarisid ja Eestis mitesoovitud nägusid.

Natuke maitsetus keskonnas küpsevad ime-maitvad sardiinid.

vedada. Kõik käib muidugi naeratu-se ja lööklauset saatel. Samas aga, ju-ba lauda istunud ja tellinud, ollakse vastutulelikud teie soovidele ja nõud-mistele, isegi neile, mis ametlikust ees- kirjast välja jäävad. Meeles peab pida- ma seda, et Hispaanias ei ole valdavalt võimalik kasutada deebet- ega krediit- kaarti, kui tegu pole just tärnihotelli või peenema restoraniga.

Olles aga kord juba sealkandis, ta- suks külastada krokodilliparki Torre- molinoses, mis pole just meeletu hin- naga. Pargis on võimalik näha aafrika kindlust ja masai küla, suurt 600-ki- lost peletist nimega Big Daddy ja las- te tõmbenumbrina muidugi krokude lasteaeda. Üldse kokku on neid ürg- aegseid tegelasi siin üle 300.

Benalmadenas on aga neil, kes kõr- gust ei karda, võimalus kõisteega üle linna mäetippu tõusta, nii umbes 1500 m kõrgusele. Vagun on väikene, pa- ras kahele inimesele ja kui meie oli- me poole tee peale jõudnud, tõusis tu- gev tuul, mis pani selle korralikult kõikuma. Ülessõit väärib aga närvikõ- di, lisaks muljetavaldavatele vaadete- le linnale ja merele pakutakse kaljusel mäetipul rahvale vaatemängu treni- tud kotkaste ja pistrikega.

Julgemad saavad ka ise sõust osa võt- ta ja näiteks kotkale sööta õhku visata.

Vahepeal lennutati aga toit pinkidel is- tuva rahva sekka, kuhu siis kotkas tuu- lepöörisena maandus, noppides sealt osavalt talle kuuluva. Lindude rõõmuks ja hea esinemise eest veeti nõõri ot- sas välja rebase korjus, keda kotkad siis lennult ründasid. Paljude etenduste ta- gajärjel oli korjusest alles muidugi vaid auklik kasukas. Oma argipäevas elavad aga uhked linnud väikestes majakestes, olles jalgupidi nõõriga aheldatud, mis oli natuke ängistav vaatepilt.

Benalmadena torkab veel silma omapärase ja fantaasiarohke arhitek-

tuuriga, ka modernsete ehitiste juures on tunda viiteid iseloomulikule And- aluusia atmosfäärile ja siinsetele kuul- satele kunstnikele, kellest esinimistusse kuuluvad muidugi Velazquez, Murillo ja Picasso. Mõnusat olemist ja silmailu pakub jahisadam väikeste poekeste ja restoranidega kaldapealsel.

Marbella ise pakub peale enesest- mõistetava supelranna ja rannaresto- ranide külastajale tegelikult väga kau- nist ja meeldivat vanalinna. On mõnus võtta aeg maha, uidata siin ringi, istu- da maha mõnda tänavakohvikusse või jälgida lilledesse uppuvaid rõdusid lin- na kitsukestel tänavatel.

Kogu olustik on kaunilt lohakas, maalilistelt majadelt koorub tasahil- ju värvi, avatud uustest paistab korterite sisemus, kus pererahvas lõunastab või oma toimetusi teeb. Taimede ja lillede- ga pikitud tänavate rõdud näitavad var- jamatult ka samas, millist aluspesu ko- halikud kannavad ja millel magavad. Inimesed on lahked ja naeratavad, siin ei ole probleeme ja kõik on manjaana.

Peale päeva vanalinnas jalutamist, rannas peesitamist ja ujumist on hea mõte võtta mõnes mereäärses kohvikus klaas külma veini ja kindlasti ära proo- vida siinsed lõkkel grillitud sardiinid, mida kalurid otse teie nina all püüavad. Ka sellest õhkub Andaluusia hõngu.

es

Benalmadena kuurort- asumi parkimiskohad on traditsioonilistest veidi vesisemad.

Hispaania kutsub gurmaane!

Tellimine: 626 6266
estravel@estravel.ee
www.estravel.ee

Avasta ahvatlused Barcelonas!

Suurepärane toit ja vein on Hispaania lahutamatu osa. Selle avastamiseks tuleb osaleda 2-tunnisel giidiga jalutuskäigul Barcelona ajaloolistel tänavatel, kus külastatakse mõnda väikest 19. sajandist pärit toidukauplust, rikkaliku ja põneva puuviljavalikuga Boqueria toiduturgu, Barcelona vanimat kohvikut Cafe de la Opera't, El Magnifico kohvipoodi ja veel paljusid teisi paiku. Ekskursioon lõpeb La Ribera veinibaaride piirkonnas asuvas Vinya del Senyor veiniateljees, kus degusteeritakse kohalikke veine.

Ekskursiooni hind **285 krooni/in.**
Edasi-tagasi lennupiletid **al 4500 krooni/in.**
Majutus kahele **al 1540 kr/öö.**

vancouver 2010
OFFICIAL TICKET AGENT

Henri Respu

Auhinnatud renessansimees Marius Peterson

Marius Peterson

Seekord jagab oma reisi-eelistusi näitleja, lavastaja, muusik, saatejuht, fotograaf, kujundaja, tõlkija, nii Belgias kui Eestis auhinnatud, tänavune presidendi noore kultuuritegelase preemia laureaat, pidevalt kolm-nurgas Eesti-Belgia-Poola liikuv ja sealt sageli mujalegi põikav Marius Peterson.

Marek Kazinski

Nädalaks või kuuks?

Vastavalt reisi eesmärgile. Kui sõidan üksi, proovi või kontserdile, siis püüan kodust ära minna proovipäeva hommikul ja naasta esimesel võimalusel – kui on võimalik, siis kohe kontserdipäeva õhtul. Kui sõidan perega rändama, siis püüan esimesel võimalusel teele asuda ja tagasituleku lükata nii viimasele minutile kui võimalik.

Restoran või kõrts?

Vorm või täpne määratlus ei omagi suurt tähtsust. Üldiselt meeldib mulle väljas süüa kellegagi koos, st valik sõltub ka kaaslas(t)e tah-

test. Ja nii satun kord mõnda kõrge lae ja valgete seintega ruumi, kus suurel valgel taldrikul lebab kolm ravioli ja kord mõnesse kreeklaste sööklasse, kus vuntsidega naine söögisoove vastu võttes klientidega tõreleb.

Kunagi Madridis rääkisid kohalikud, et söögikoht tuleb valida selle järgi, kas seal on inimisi – õigemini suuremat sorti saginat – või ei ole. Kui valitseb inimtühjus, siis on *triste* (kurb) ja sellist kohta tasub vältida.

Reisibüroo või netipood?

Polegi nii mõelnud, aga tööpoolest ... Viimane reisibüroo külastus toimus umbes viis

aastat tagasi. Mingi võlu selles oli, kui ootasid leti taga, millise lennuplaani reisibüroo inimene näiteks Bastiasse välja pakub. Viimaste aastate lennupiletid on enamuses tulnud netipoest.

Üks tuttav pakkus hiljuti, et kui vajan abi lennupiletite otsimisel ja ostmisel, siis tema on heal meel valmis aitama. Talle see tegevus väga meeldivat, kuna pileti ostmine on juba nagu reisi algus. Ja tööpoolest. Tõsi on ka see, et kõik mu viimase aastakümne reisiid on jäänud Euroopa piiridesse ja on enamasti suhteliselt lihtsa reisiplaaniga. Kui õe eeskujul ümbermaailmareisi peaks kuna-

gi ette võtma, siis ilmselt küsiks nõu ka reisibüroost.

Rong, lennuk või jalgratas?

Aga auto? Meie kaerahvuselises perekonnas on minu osaks jäänud ka autojuhi ülesanded. Seda kohust täites olen viimasel aastakümnel sõitnud mööda Euroopa maanteed paarsada tuhat kilomeetrit. Jalgratastega ei ole meil välja tulnud. Oleme neid mitmel korral haakinud raamiga auto konksu külge ja mööda Euroopat tuulutanud. Isegi Portugali võtsime kaasa, aga autoraamilt maha tõstsime rattad vaid paaril korral.

Rongi ja lennukit ei oska vastandada. Sõltub vahemaast ja rongivõrgu töökorras. Kui oleks korralik Tallinna-Riia-Vilniuse kiirrong, sõidaksin kindlasti Baltimaades sellega. Pariisist Marseille'sse sõidaks ka TGVga. Aga kui oleks samasugune kiirrong Tallinnast Berliini välja ... Paaripäevase töösõidu puhul ilmselt ikkagi lendaks.

See, et Tallinnast otselende vähe on ja et ka olemasolevatest mitu sõidavad kummalise ajakava alusel, sellest on muidugi kahju. Aga kui haldjas annaks valida, kas rohkem otse- lende või korralik riigisisene rongiliiklus (nagu näiteks Belgias), siis valiks vist viimase.

- ◀ Theatrumi lavastuses "Linn" 2008. aastal.
- ◀ Väga magus – suurepärane maiustustepood Aristokratikon Ateenas, märts 2009.
- ▶ Autoportree Porto juustupoe vaateaknal, juuli 2009.
- ▶ Parthenon on pea sama kurva saatusega hoone kui Katarina kirik Tallinnas, kus tegutses Mariuse koduteater Theatrum.

Uskumatult palju asju saab rongis tunni aja jooksul ära teha.

GPS või atlas?

Korralikku GPSi mul pole, jääb atlas. Ja tegelikult maakaardid mulle ka väga meeldivad. Mingi ala ühtede kaante vahel või ühel suurel paberil, mille saab lahti voltida. Kunagi käisin orienteerumas ja kõik kaardid on tänaseni alles. Vaatad kaardil mõnda paika või teekonda, tekib kujutluspilt, mida hiljem on huvitav tegelikkusega kõrvutada.

Veidi olen kasutanud oma iPhone'i GPSi mõne lühema jalutuskäigu puhul. Näiteks tekis nädalapäevad tagasi soov teha üks jalgsimatkat Porto lähistel asuva väikese romaani kabeli juurde. Teadsin vaid külakese nime. Kuna iPhone'i GPS on veel üsna algeline ja vajab kaartide laadimiseks pidevat internetiühendust, siis otsisin tänaval ühe lukustamata wifi, vaatasin teekonna välja ja jalutasin jalad villi. Ilma GPSita oleks sel päeval see tänaval tulnud uitmõtte teoks tegemata jäänud.

Viis täрни või võõrastemaja?

Lisaksin siia valikusse veel sõbra kodu. Või korteri, mille võtmed on keegi ühes või teises linnas jätnud. Aga kui on sõit üheks-kaheks ööks ja kohapeal ootab intensiivne töö, siis ei ütle korralikust hotellist ära. Perega ma sooja vee ärde kallise betoonhotelli ilmselt puhkama ei sõidaks. Mitte üksnes majanduslikel kaalutlustel.

Korra olen tegelikult katkestanud ka ühel koolitusel viibimise – üksindus luksushotellis muutus talumatuks. Kuna lennupiletit vahetada ei saanud, kasutasin Ida-Euroopasse tagasi põgenemiseks liinibussi.

Seljakott või kolm kohvrit?

Pean tunnistama, et sageli juhtub nii, et seljakott JA kolm kohvrit. Mäletan lapsepõlvest, et ema püüdis vahel selgusele jõuda, miks isa

KUIDAS REISID?

võtab isegi paaripäevasele reisile kohvritäie raamatuid kaasa. Ilmselt olen ses osas midagi isalt pärinud.

Püsiv ja kannatlik töö enesega aitab ka siin: viimasel ajal suudan enamiku reise toimetada väikese arvuti-seljakotiga ja lennuki salongi mahtuva kohvriga. Sageli juhtub küll nii, et tagasiteel lisandub paar ebamugavat kilekotti.

Muuseum või ööklubi?

Öösel ma reeglina magan. Tõsi, kirjutan neid vastuseid Antwerpenis olles ja eile (täna?) jõudsin voodisse alles kell neli. Istusin paari flaamlase ja katalaaniga peale proovi pikalt kohvikuterrassil. Kui neil oleks tekkinud idee minna ööklubisse, oleksin mina läinud magama.

Muuseumisse minekuks pean sageli pikalt hoogu võtma ja nii juhtub sageli, et muuseumid on küllastamata aga ühest või teisest linnast lahkumise aeg käes. Mõnikord kurvastab

esemete väljakiskumine nende kontekstist, mis muudab nad kuidagi mõttetuks. Eriti näiteks sakraalkunsti puhul.

Altarimaal on loodud kirikusse ja mitte klaaskasti kümne teise altarimaali kõrvale ... Mingi osa tema „elust“ on klaaskasti paigutamiseks justkui ära võetud. See ei ole mõeldud süüdistusena kellegi aadressil, lihtsalt kurb, et selline on paratamatus. Aga ometi – Cluny muuseumisse Pariisis olen läinud mitmel korral ja sellest suvest on hästi mees Mauritshuis Haagis.

Kõige alahinnatum paik?

Olgugi, et mitmed sõbrad on viimasel ajal küsinud nõu Poola-reisi ettevalmistamisel ja oleme üheskoos kaarte vaadanud, tundub, et üldiselt on selle kauni maa suhtes vist veel teatavat ettevaatlikust.

Julgustaksin veelkord – võtke hea kaart ja

sõitke mööda väikseid Poola teid. Algatuseks kas või üks nädalane autoreis Warmia-Maasuuria vojevoodkonna käänulistel teedel ja järvekallastel. Vahepeatustena rohked punasest tellistest kindluslossid ja kirikud.

Igal juhul väldin?

Tallinn-Helsingi parvlaevad võtavad tavaliselt tuju ära.

Igal juhul lähen, teen, tahan?

Kohalikku raamatu- ja plaadipoodi.

Jääb järgmisse ellu?

Senised 35 aastat on pakkunud nii palju üllatusi ja ootamatuid pöördeid ... Ka reise, nii et ei välistaks midagi. Mu öde Laura on praegu Boliivias. Vaevalt, et ta oleks viis aastat tagasi saanud öelda: „Augustis 2009 olen ma Boliivias!“

es

Taivo Niitvägi

Marius Peterson

Marius Peterson

Jaanipäeva paiku Norras kontsertreisil Linnamuusikutega, 1997. ▲

Pulmareisil Portugalis, august 2000. Kusagil Euroopa läänepoolseima punkti Cabo da Roca lähistel, nagu tänavasiltki viitab. Hirmus tuul oli seal läänetipu lähistel. Tahtis auto kaljult alla ookeanisse puhuda. ▼

"Rataste tuulutamine" Lõuna Prantsusmaal, pulmareisi algus, juuli 2000. ►

Fotograafia on imeline

Photopointist leiad parima hinna- ja kvaliteedisuhtega Pentaxi fototehnika. Tule ja vali just Sulle sobiv kaamera ja varustus ning tunne naudingut fotograafiast.

PENTAX

Pentaxi peegelkaameratega anname TASUTA: ● 50 pildi ilmutamise Photoexpress tarkvara ● Silicon Power SDHC 4GB Class 6 mälukaart ● Pentax SD kaardilugeja SDHC (50176)

Pakkumine kehtib 31.augustini või kuni kaupa jätkub.

10,2 megapiksli, sensori stabilisaator (Shake Reduction) ja tolmuemaldus, 5-punkti AF, 2,7" tolline LCD monitor.
Kaal: 525 g (ilma aku ja mälukaartida)

Pentax K-2000 + smc PENTAX DA L 18-55mm F3,5-5,6 AL

6 999.- 24 x 356.- järelmaks 8541.-

14,6 megapiksli, CMOS sensor, sensori stabilisaator (Shake Reduction) ja tolmuemaldus, 11 punkti AF, 2,7" LCD monitor, tolmu- ja ilmastikukindel kere.

Pentax K20D + smc PENTAX DA 18-55mm F3,5-5,6 AL II

13 999.- 24 x 712.- järelmaks 17083.-

14,6 megapiksli, CMOS sensor, sensori stabilisaator (Shake Reduction) ja tolmuemaldus, 11 punkti AF (SAFOX VIII+), 3" LCD monitor, tolmu- ja ilmastikukindel kere, Live View ja videosalvestus, HDMI väljund.

K-7 + smc PENTAX DA 18-55 mm F3,5-5,6 AL WR (ilmastikukindel)

19 999.- 24 x 1017.- järelmaks 24405.-

Pentax AF 540 FGZ välklamp

6 999.- 24 x 356.- järelmaks 8541.-

Pentax AF 360 FGZ välklamp

3 999.- 24 x 203.- järelmaks 4880.-

Pentax AF 200 FG välklamp

1 999.-

smc PENTAX DA 55-300 mm F4,0-5,8 ED

4 999.- 24 x 254.- järelmaks 6100.-

smc PENTAX DA 35mm F2,8 Macro Limited

6 499.- 24 x 330.- järelmaks 7931.-

smc PENTAX DA* 300 mm F4,0 ED [IF] SDM

19 999.- 24 x 1017.- järelmaks 24405.-

smc PENTAX DA* 60-250 mm F4,0 ED IF SDM

17 999.- 24 x 915.- järelmaks 21965.-

smc PENTAX DA* 50-135 mm F2,8 ED IF SDM

14 499.- 24 x 737.- järelmaks 17694.-

smc PENTAX DA 17-70 mm F 4,0 AL IF SDM

8 999.- 24 x 458.- järelmaks 10982.-

smc PENTAX DA* 16-50 mm F2,8 ED AL IF SDM

12 499.- 24 x 636.- järelmaks 15253.-

smc PENTAX DA 40mm F2,8 Limited

4 999.- 24 x 254.- järelmaks 6100.-

smc PENTAX DA 70mm F2,4 Limited

8 299.- 24 x 422.- järelmaks 10127.-

smc PENTAX FA 77mm F1,8 Limited

13 499.- 24 x 686.- järelmaks 16473.-

smc PENTAX DA 21mm F3,2 AL Limited

8 299.- 24 x 422.- järelmaks 10127.-

smc PENTAX DA 15mm F4,0 ED AL Limited

9 999.- 24 x 508.- järelmaks 12202.-

Tasuta infotelefon: **800 FOTO (8003686)**

Lisainfo: **www.photopoint.ee**

Soodsaid järelmaksutingimusi küsi müüjatelt!

PHOTOPPOINT ÜLEMISTE KESKUS

Tallinn, Suur-Sõjamäe 4
Avatud: E-P 10-21
Tel: 603 4726

PHOTOPPOINT ROCCA AL MARE KESKUS

Tallinn, Paldiski mnt 102
Avatud: E-P 10-21
Tel: 665 9277

PHOTOPPOINT PÄRNU MNT

Tallinn, Pärnu mnt 139
Avatud: E-R 10-20, L 10-18
Tel: 655 0651

PHOTOPPOINT LÕUNAKESKUS

Tartu, Ringtee 75
Avatud: E-P 10-21
Tel: 731 5626

PHOTOPPOINT TARTU KAUBAMAJA

Tartu, Riia 1
Avatud: E-L 9-21, P 9-18
Tel: 731 4828

PHOTOPPOINT EEDEN

Tartu, Kalda tee 1c
Avatud: E-P 9-21
Tel: 742 7868

PHOTOPPOINT RAKVERE

Rakvere, Tõremäe
Avatud: E-P 10-20
Tel: 326 0633

PHOTOPPOINT ASTRI

Narva, Tallinna mnt 41
Avatud: E-L 10-20, P 10-18
Tel: 356 7550

Tekst **KARL-KRISTJAN NIGESSEN**

R-kuud

ehk austrihooaeg on algamas

Oh seda mütoloogiat ja edevat tähelepanu, mis austreid ümbritseb! Inimesi, kes tolle kohmaka koja ja vormitu kehaga mere-elaja püüdlilikult alla kugistavad, kuna see toit on ju nii peen. Afrodisiakum suisa. See on küll rohkem müüt kui tegelikkus, auster sisaldab teiste mikroelementide seas ohtralt tsinki, mille rohkus meie organismis võiks ju teoorias testoterooni taset tõsta, ent nii lihtsalt see armuvalmidus ju ka ei teki.

Mõnele on auster mõnusaaks ettekäändeks tellida pudel head *chablis*'d või *champagne*'i. Sellises koosluses hakkab maailm ilusam näima küll, rääkimata maitsekooskõlast, mis on kohe päris kindlasti kaunis.

Aga maitse? Tundub ju, et enamasti on austri söömise põhjuseks hoopis miski muu. Aga siiski, seal on mineraalsed nüansid ja midagi seletamatut, mis teeb austrit tõeliselt hõrgu pala. Just mineraalsus tingib ka *champagne*'i ja *chablis*' suurepärase klapi austritega.

Mere maitse

Millega austrit võrrelda? Kui trühvlikillu maitstes on olemas kõik, mis võiks kirjeldada seeni, kogu tõe seente maitsest, siis austri on kogu tõe merest. Nii meeldivadki vist austriid eelkõige inimestele, kellele meeldib meri.

Võtad ampsu molluskiliha vesises kastmes ning kuskilt mälusopist kerib trobikond laineid ja aistinguid,

vaat et isegi miskeid temperatuuri- ja tuuleaistinguid. Ei saagi aru, kas need on nahkapandud eluka mälestused või sinu enda omad.

Karbid toituvad sellest, mis nende ümber loksab, planktonist ja muust hõljumist. Et toit kätte saada, tuleb läbi töötada hulk vett, üks auster filtreerib vajaliku toidukoguse püüdmiseks tunnis läbi suisa viis liitrit. Nii moodustavad austrikolooniad looduslike veepuhasteid, mille mõjul on mõnegi lahe vesi oluliselt selgem, kui see muidu olla saaks. Iga austri kasvatuspiirkonna vetes leiduvad toitained on erinevad ja nii on erinev ka austri maitse, värvus ...

Kus nad siis ikkagi kasvavad? Iga mandri rannikul, ikka seal, kus vesi soolane, piisavalt soe ja kus tõusuveesi vajalikud toitained austritele kenasti ette toimetab. Tihti lahtedes, kuhu suubuv toitaineterikas jõgi loob planktoni vohamiseks soodsad tingimused.

Suurimaks austritootjaks on Hiina,

mitte Prantsusmaa, nagu paljud tahaksid arvata. Viimane on siiski väga arvestatav austritootja.

Lõpuks peab koht, kus auster kasvab, olema puhas. Halvemal juhul saavad austriid ka vees leiduvad mürgid ning halba keskkonda sattununa võib ta olla vägagi vastikute bakterite levitajaks, seda eriti soojal ajal.

Õiged kuud

... on need R-tähega kuud – septembrist kuni aprillini. Tõepoolest on kombeks austriid süüa kindlal hooajal ja sesoonsusel on siinkohal tõenäoliselt mitu põhjust. Eks on austriid hinnatud juba pikemat aega ja üheks ajalooliseks põhjuseks on kindlasti välistemperatuur. Austriid oleks ju vaja transportida.

Ennevanasti olid nad eelkõige küll vaesema rahva vähetoitve suupiste, ent aina enam jagus nutikaid, kes austriid tõsiselt hinnata oskasid, ka merepiirist märksa kaugemal. Auster on tubli reisisimees. Paneb oma karbi korralikult

◀ Austriid serveerituna jääll, kaunis ja värske. Maitse tuunimiseks on käepärast sidrun ning šaloti-veiniäädika kaste.

▼ Cancale'i laht. Mõned peavad seda Prantsusmaa parimaks austriipiirkonnaks, eriti muidugi bretoonid ise. Austriikasvatus on oluline tööstusharu ja pildil ongi üks Cancale'i kasvatus-test. Hetkel on mõnajatki ja austriid on sulgenud oma koidad.

▼ Marennes-Oléron'i austriid, ostetud Eestis kohalikult maaletoojalt. Kahju, et nad ei kasva Kaberneemes, kus konkreetsed isendid ära söödi.

Huîtres SIMON BEAULIEU

Cancale Prantsusmaal Bretagne's. Pange tähele austrite hinda, see kehtib tosina austri kohta. Tavaline turg rannikul.

Sama Cancale. Austrisööjad rannaäärsetel treppidel võtmas mõnusat suupistet värskes õhus. Natuke tüütuvõitu austri avamine on töö, mille müüja pisikese lisatasu eest ära teeb.

kinni ning sulgub sedaviisi iseseisvalt palju kindlamalt kui mis tahes pakendamismasin teda pakkida suudaks.

Elab selles hermeetilises keskkonnas vabalt mitu nädalat, mistõttu on auster pikima riulieaga värsked mereand üldse. Ent kuumas austriid siiski ei reisi ja suvekuud on seega mägust väljas.

Muide, värskus on siiski oluline – mida värskem auster, seda parem. Kujutage nüüd korra ette, kuidas nad seal

oma kijas kaks nädalat duši all käimata kükitavad. Pole tore.

Teised prioriteedid

Teine põhjus on paljunemishooaeg. Neile inetuvõitu väheliikuvatele telgestele on antud imeline võime olla vastavalt vajadusele kas meeste- või naisterahvas. Muutus ei ole sugugi mitte kleidis, vaid rollivahetus on täiuslik. Vastavalt vajadusele võib järgmise hooaja sooroll olla juba sootuks teine ...

Kõik see muutub oluliseks siis, kui veetemperatuur on üle kahekümne kraadi ja austrikoloonias läheb saganaks. Teeb üks sõpradest otsa lahti, käivitub kohe totaalne beebibuum ja gurmaani jaoks on see austrikoloonia mõneks ajaks hukas. Reproduktiivollus muudab eluka pehmelt öeldes mitesöödavaks – mörkjaks ning ebaesteetiliseks (veel ebaesteetilisemaks, kui auster muidu on).

Ka juba kudenud auster on üsna asjatu roog – suur osa lihakehast on elu olulisima ponnistusega kadunud ning kojaelanik on võrreldes oma paremate päevadega vaid hale vari. Soojad kuud pole sel põhjusel just parim aeg austrite söömiseks.

Ma olen sellise halva ajastusega partii otsa Eestis korra sattunud, seda otse maaletoojalt toodud austritega. Osa kas ei kolvanud süüa või olid väga lahjad, vigased olid küll vähemuses – austreid kontrollitakse ja poegivate austrite

REISIVAKTSINEERITUD!

www.vaktsiinid.com

REISI TARGALT - REISI TURVALISELT - REISIVAKTSINEERITUD

Haigused ei tunne riigipiire, nad ei vaja ei passi ega viisat...

Sanofi Pasteur Vaccines
sanofi-aventis Estonia OÜ
Pärnu mnt 139E/2 - Tallinn 11317;
tel. +372 627 3473
vaktsiinid@sanofipasteur.com;
www.sanofipasteur.com

- ✓ **A-Hepatiit**
- ✓ **Difteeria**
- ✓ **Kõhutüüfus**
- ✓ **Kollapalavik**
- ✓ **Koolera**
- ✓ **Marutõbi**
- ✓ **Meningokoki infektsioon**
- ✓ **Poliomüeliit**
- ✓ **Teetanus**

Küsi oma arstilt enne reisile minemist!

sanofi pasteur

Sanofi-aventis Grupi vaktsiinide osakond

sanofi aventis

Sest tervis loeb

KULINAARNE REIS

Elu esimene austriavamine. Autorgi proovis just niimoodi, mis on halb mõte – karp on terav ja nuga võib libastuda. Tegelikult tuleks kätte panna tugev kinnas või hoida austrit mitmekordselt kokkuvolditud rätikul. Pange tähele nuga: see on klassikaline austruuga, aga igas olulisemas austripiirkonnas on oma noad, spetsiifilise kujuga, mis just kohalike iseärasusega sobib. Tundub, et koju austruuga ostes võiks valida veidi peenema teraga variandi – too on universaalsem.

sattumist müügivõrku katsutakse vältida. Eks see oli juulikuu kah – ei ole hooaeg, mis teha. Õeldakse küll, et seosus ei ole tänases austriavasutuses enam probleem, aga seda vaid siiski teoorias. Reaalsuses kipub olema ebamugav.

Tõsi on, et austreid tasub süüa seal, kus nad kasvavad. Bretagne'i rannikul Cancale'i linnas näiteks, mis on bretoonide austriepalinn. Põnev on proovida Londonis Inglismaa rannikul metsikutest tingimustes kasvanud austreid ning võrrelda neid sealsamas farmides kasvatatud sugulastega. Lisaks üritada keset suuremat valikut fikseerida austriiliikide ja kasvamisukohtade vahelisi erinevusi.

Viievärviliste rõngastega austrid?

Ja muide, kui peaksite minema talvel Vancouverisse olümpiat vaatama, siis proovige kindlasti kohalikke austreid. Põhja-Ameerika lääneranniku ainsa loodusliku austriiliigi parimini säilinud looduslikud kolooniad asuvad just Vancouveri lähedal ning huvitava kokkusattumusega on selle austriiliigi nimeks olümpia auster ...

Austrid Eestis

Nagu paremate mereandide puhul ikka, on ka austritel võimatu meie magedas meres elada. Et gurmaanid neid siiski lauale nõuavad, tulevad nad päris kaugelt ja reeglina vaid korra nädalas. Nii on näiteks Stockmanni poes just neljapäev see hetk, mil parimad värsked mereannid müüki saavad. Samamoodi on see vist ka teistes poodides, kes vähegi julgevad vesielajaid mereande pakkuda.

Ka restoranides ei saa arvestada pi-

Kaif-Kristjan Nigesen

deva austrivaliku ja stabiilse kvaliteediga. Meenub üks austrisöömine Ribes, kus restoranipersonal tunnistas täiesti siiralt: „Meil on täna väga head austreid – palju paremad kui möödunud nädalal.“ Ka parim restoran Eestis ei saa vähemlevinud tooraine osas lubada endale kahjuks stabiilset kvaliteeti. Ausat lähenemist siiski. Mõistliku valiku on teinud Tigu, kus austreid pakutakse kuuldavasti neljapäeviti.

Just siis, kui nad on saanud ja maksimaalselt värsked. Hinnad on küll üsna metsikud.

Samas on auster siiski ka koduses Eestis söömist väärt.

Mõtles vaid - ampsad austrit, sulged silmad ja kogemus on selline, nagu seisaksid maailma äärel lõputu ookeani serval.

Katsu sa muul viisil nii soodsalt nõnda kaugele reisida!

es

Veinisoovitus: austriid ja šampanja

Sobiv vein austrite juurde peab olema hea happesusega, täidlane, mineraalne. Enamasti valge või vahuvein. Klassikalised kaaslasted neile mereandidele on enamasti hea Muscadet de Sèvre et Maine Sur Lie (Loire orust), Chablis (Burgundiast), Sancerre (Loire orust) ja kindlasti Champagne'i vahuvein! Šampanja on neist valikuist kõige parem, kuid enamasti ka kõige kallim. Tasub ise proovida ja võrrelda ning leida oma.

Champagne olgu alati veidi parem kui soodsaim turul olev, kuna ka see suursugune jook võib tihti olla tühi ja iseloomutu. Kuna austrite avamine on juba ise omaette protseduur, siis selleks puhuks on õige šampanja piduliku meeleolu loojana suurepäraseim valik.

Champagne De Vilmont GRANDE RESERVE 1er CRU

Champagne De Vilmont (www.champagne-devilmont.fr) ei ole suur tootja, mõisa suuruseks vaid kaheksa hektarit. *Champenois'* meetodil valmistatud, laagerdub keldris minimaalselt kolm aastat. Aroom on harmooniline, kompleksne ja hästi tasakaalustatud, tunda on pähkliit ning kuivatatud puuvilju. Maitse on kerge ning pehme, järelmaitse pikk.

Tore šampanja, millel on suurepärase hinna-kvaliteedi suhe.

Serveerige jahutatult 6...7 °C kraadini champagne klaasist.

Saadaval Liviko poodides ning *cash & carry's*.

ERBI KILDJER

ÄRA MURETSE – MUL ON TELEFON KAASAS!

Koolipakett

ema-isaga
TASUTA
kõned!

Koolijütsil on vaja vanematega kontaktis olla – olgu põhjuseks mure või plaan sõpradega aega veeta. Tele2 Koolipakett on parim valik, sest laps saab ema ja isaga rääkida tasuta. Pealegi – tasuta uue Nokia saab laps ka. Oma esimese päris mobiiltelefon!

Lähima Tele2 esinduse ja kampaania tingimused leiad www.tele2.ee.

**NOKIA
1650**
TASUTA
Tavahind: 1190.-

TELE2

MILLEKS MAKSTA ROHKEM

Tekst **KARL-KRISTJAN NIGESSEN**, pildid **KAIDO HAAGEN**,
tooted **MATKASPORT, PALMTEK**

Metsa seenele!

Mis see metsaminek siis on? Kummikud ja jope? Saab nii ja naa, kuid mõningaid nüansse tasub tähele panna. Kes on viimased kakskümmend aastat linnas elanud ega käinud mullu ka prügitalgutel, ei pruugi kõige peale tulla.

Mets on vahel märg, seal on vaenu-likke putukaid ning ilm võib muutuda külmaks. Seeni see ei häiri, heal aastal (nii ka tänavu) on nad kenasti metsa alla rivistunud, et teie korvi vupsata.

Metsast ei pea kohe jalga laskma, kui seened korjatud. Väga praktiline on annid kohapeal ära puhastada ning väga mõnus, kui keegi samal ajal parimatest paladest kohe kerge eine valmistab.

Suurim hirm – puugid

Alati kohal ja kahjuks aina sagedamini nakatunud kujul. Mida teha?

Selga pikkade käistega riided, käiseotsad võiks tihedalt kinni olla.

Ka tuleks jälgida, et puuk ei pääseks sisse püksisäärest, seega jalga pika säärega püksid ja võimalusel pika säärega jalanõud. Sääred tuleks toppida võimalikult tihedalt soki või jalanõu sisse. Võib suisa kinni teipida, näiteks maalariteibiga.

Eriti lastel, sest nii on kindel, et nad ringi rahmeldades end puukidele ei paljasta.

Teoreetiliselt on võimalik puuk enne nahale jõudmist riidetelt üles leida. Selle tarbeks soovitatakse kanda heledaid rõivaid. Praktikas on asi keerulisem, kuna seenehasardis metsa all seabides jääb puugijahiks üsna vähe aega.

Parem võtke kaasa korralik tõrjevahend, laske riided pihustiga üle, pöörates tähelepanu püksisäärtete, varrukatele, vöö- ning kaelapiirkonnale. Nõnda on puugi päralejõudmine oluliselt raskendatud.

Loomulikult on abiks vaksineerimine (aitab vaid entsefaliidi vastu, borrelioosi leevendavad hiljem antibiootikumid), aga vahetult enne metsaminekut pole sellest paraku abi.

Kodus tuleks keha üle vaadata ja veenduda, et ka riided on puugivabad.

Tegelikult on vaid osad puugid nakatunud ning hammustus on pigem juhus kui reegel. Siiski tasuks ettevaatlik olla.

Metsas viibides on puukidest palju ebameeldivamad hoopis pödrakärbsed.

Riided ja jalanõud

Metsaskäik võib osutuda väga ebameeldivaks, kui riietus ei pea külma või vett. Kindlasti tasub kaasa võtta soe kampsun või fliis, jope võiks olla veekindel, kuid liikumist võimaldav.

Ette võib tulla ka vägagi kummalisi olukordi. Kord istus üks tuttav tunde puu otsas, oodates, et järsku välja ilmunud metsseakari minema jalutaks. Lihtsalt natuke ära eksida ja alajahtuda ei olegi nii keeruline.

Riided tasuks valida nõnda, et metsaskäimine neile saatuslikuks ei saaks – milleks rebida ülikerge ja peen 20 000 mm veesammast taluv kattejope võsas ribadeks?

Tasub tähele panna, et vanad head

Käes on seeneaeg ja Eesti metsad kuulakse tänavu iseäranis helled olevat. Seenelkäimine on tore hobi, mis lisaks toiduelamustele annab võimaluse tutvuda ka Eestimaa kaunimate kohtadega. Võtad mõnusa nädalavahetuse, ehk rendid isegi toakese kuskil turismitalus ja väisad seenemetsi. Tahad, saad sellest ühe mõnusa õhtusöögi, viitsid rohkem pingutada, saad talvisele toidulauale vahvaid hõrgutisi. See lugu on pühendatud eelmises numbris figureerinud Indrek Kaingile, keda osa Estravelleri toimetusest kunagi ühe seenelkäigu järel tundide viisi metsast otsis.

Jope Fjällraven Montt

2 890 kr (Matkasport)
Tugevast vanamoodsast tekstiilist, vanemad matkasõbrad on selliseid kasutanud 20 aastat järjest ja jope kestab edasi. Vahatatakse, et saavutada suurem veepidavus.

Püksid Fjällraven Iceland

1 595 kr (Matkasport)
Sama tekstiil, palju taskuid, pükste alumine sääär palistamata – seda säilib igaüks ise.

Kampsun Fjällraven Ontario

1 950 kr (Matkasport)
100% meriinovillast. Soe, pehme ja vastupidav. Tõhus, ent ei mõju kohatult sportlikult.

Saapad La Sportiva Forest

2 590 kr (Matkasport)
Goretex voodriga veekindlad saapad, korraliku hooldusega kestab pea igaviku.

Sokid Lorpen TCXTW

259 kr (Matkasport)
Saapa mugavus on seotud sokkidega. Juhivad niiskuse eemale, kaitsevad hõõrumise vastu.

Müts Fjällraven Safety

395 kr (Matkasport)
Oled märgatav kaaseeneliste, aga miks mitte ka jahimehele, kes põõsas ragistavat tegelast vältimatult pödraks peab ja vint-rauast tuld annab.

Navi Becker Z100 Crocodile

4 290 kr (Palmtek)
Hea autonavi, ilmastikukindel ja tugev, mistõttu kõlbab autost ka seikluslikumasse keskkonda võtta – metsa või jalgrattaga sõitma.

Kell Suunto Core

4 590 kr (Matkasport)
Mõeldud mägi- ja matkajatele, tõhus ka metsas. Sisaldab kompassi ning näitab suuna kätte. Ilma halvenedes annab baromeetri abil tormihoiatuse ning näitab muuhulgas aega, mil päike loojub ja seened kaovad.

Korv 140 kr (Koduextra)

Natuke pisike, aga temaatilise pildiga. Põgusaks seenejahiks.

Prümus MSR Whisperlite

1 925 kr (Matkasport)
Töökindel multikütuse matkapliit, kompleksis kütusepudel.

Nõud Light My Fire Meal Kit

249 kr (Matkasport)
Kõik vajalik looduses einestamiseks. Kodus võib nõudepesumasinasse pista. Pildil nähtavale lisaks sisaldab kurnsõela, lõikelauda ning väikest veekindlat karpi.

Potid Trangia 24-TET

1 395 kr (Matkasport)
Täiuslik teflonkattega välikokkamiskomplekt. Pildil vaid pann ja teekann. Pagasnikusse jäid kaks kastrulit ja sangaga pott.

Termos Ferrino 0,75 l

279 kr (Matkasport)
Korralik termos.

Putukatõrjevahendid

Diffusil Repellent, Diffusil Plus 79 kr (Matkasport)
Diffusil Repellent'i abiga sai Estravelleri testgrupp esimest korda elus parmurohkes keskkonnas rahulikult toimetada. Tõrjub vabalt sääsed ja väidetavalt ka puugid. Kehale ja riietele. Toime on küll oluliselt lühem lubatud kuuest tunnist, aga siiski täiesti tõhus. Diffusil Plus – riietele puukidevastaseks kaitseks. Pihustate rõivad üle ja edasi keskendute seentele. Toime on pikem kui ööpäev.

Nuga Light My Fire SL3 Survival 699 kr (Matkasport)

Korralik liigendnuga, mille eripäraks on vile ja integreeritud tulekivi. Tom Hanks oleks filmis „Kaldale uhutud“ selle noa üle siiralt õnnelik olnud. Metsas on abiks vile ja kui olukord päris täbaraks muutub, tuleb appi ka tulekivi. Muidu tavaline seente hirm. Sobib ka prüümuse süütamiseks.

naturaalsed materjalid taluvad pa-remini pesu. Ka lõkke ääres istumist – kunstmaterjalile võib üks sädegi pal-ju kurja teha.

Eelpool sai mainitud pika sääre-ga jalanõusid. Kui just metsikult palav pole, abistavad kummikud, ikka sel-lised, mille ülaosas kinnipingutatud

Jope Vaude Gorak 2 190 kr (Matkasport)

Matkajope, mitte karjuvalt teh-nilise välimusega, aga samas väga tõhus. Sobilik matkami-seks, seenel käies mugav.

Püksid Vaude Drop 999 kr (Matkasport)

Kattepüksid. Kui keskkond muutub märjaks, saad tõmma-ta olemasolevate peale. Püksid teeb eriliseks väike maht – vaata pildilt pisikest musta taskut, millesse püksid ära mahutab.

Fliis Fjällräven Corse 1 149 kr (Matkasport)

Pea tavaline fliis. Korralikult ömmeldud, ent oluline on all-serva pingutamise võimalus. Nii ei pääse külm õhk ega vas-tikud satikad ligi.

Kummikud Nokian Finnwald 1 290 kr (Matkasport)

Kallivõitu, aga need ei ole ka päris tavalised kummikud. Pärit ajastust, mil Nokia tegi kummi-tooteid, mis sisaldasid märksa kompromissitumat kvaliteeti kui nende külm telefonid. Keskmisest kummisaapast olu-lisel määral mugavamad-tõhu-samad.

Sokid Lorpen TCXTW 259 kr (Matkasport)

Lugesid juba eelmiselt lehe-küljelt. Need sõbrad siin on naiselikult roosad.

Pearätt Buff 250 kr (Matkasport)

Esmapiilgul rätik, aga sisuliselt multifunktsionaalne rõivaese. Võimaldab katta ka pikemat soengut põdrakärbeste rün-naku eest. Hooliv abikaasa ostab oma kaaslaselise sama-laadse, aga konservatiivsema mustriga versiooni.

GPS Garmin Oregon 400T 6 390 kr (Palmtex)

Puutetundliku ekraaniga käsi-GPS. Tõhus maastikul, mõnin-gate vandesõnade saatel ka autos. Müügil olevaist ilmsel-gelt moodsaim ja ergonomiili-sim. Ei võimalda eksida.

Termos Coleman 0,5 l 239 kr (Matkasport)

Korralik termos.

Tool Atemi 150 kr (Matkasport)

Nii tore on seeni puhastada või niisama istuda pinnal, mil-le orgaaniliseks osaks ei ole sipelgate, puukide ja muude ronijate sekkumine. Osta kaasa, ei maksa suurt midagi.

Nõud Light My Fire Meal Kit, SpiceBox, Spork Titan (Matkasport)

Mealkiti kohta juba lugesite, SpiceBox on praktiline pisike maitseainenõu. Tõeline rahva lemmik on Spork Titan – titaa-nist universaalne lusikas, nuga ja kahvel, mis taskust välja ronides kõik kohalolevad meesterahvad ahhetama paneb. Kes ütles, et titaanist esemed on ulmekallid. Vaid 199 kr maksab.

Putukatõrjevahend Diffusil Kids 59 kr (Matkasport)

Sisaldab aloe vera't ja deks-pantenooli, seega nahale sõb-ralik. Loodud lastele, sobilik ka tundlikumale nahale. Peletab lendavaid paharette igati efek-tiivselt.

Nuga Victorinox Picknicker 440 kr (Matkasport)

MacGyver kasutas seda vähe-malt seriaali kahes osas. Sobib igati seente lõikamiseks. Boo-nuseks on korgitser – abiks olukorras, kus meesterahvad on jälle tööriistad maha unustanud ja piknikuvein ootab avamist. Sisaldab mugavalt lukustuvat tera, mis on Inglis-maal keelatud ning saagi, mille vajalikkus avaldub alati ootamatult.

Madrats Therm-a-rest Z-lite 669 kr (Matkasport)

Madrats, mis sobib kasutamiseks lumel ja jääl, ammugi siis seeneretkel, hea korjejärgsel piknikul istumise-lesimise alla sättida.

Korv

79 kr (Koduextra)
Ilus, aga odav. Leidsime poe-tekusest ühe parema, aga too maksis 450 kr. Sama hin-naga saaks käsitöökorvi. Nii-siis on see siiski hea valik.

mansett. Kummikuga saab ladusalt üle ka ootamatutest kraavidest, rääkimata olukordadest, kus üleannetud kuuse-riisikad vahel suisa üleujutatud kohas vee all kasvavad.

Kui eelistate saapaid, siis õiged met-sasaapad on kõrge säärega, tavalised matkasaapad jäävad madalaks. Head saapad teenivad omanikku palju aastaid ja oma kõrge hinna nõnda tub-lilt tagasi.

Müts kindlasti pähe, pikemate juus-te puhul rätik. Erinevalt legendidest ei kuku puugid pähe, põdrakärbsed ta-suks küll peast eemal hoida.

Haloo, uu – olen kadunud!

Hõikamisest ei ole alati abi. Piisab, kui ette jääb mõni mäeseljandik, tuul puhub valest suunast ja te ei olegi enam kuuldeulatuses. Pannes selga erksavär-vilise riideeseme või pähe rajumas too-nis mütsi, oled sa kaasseenelistele mär-gatav ja visuaalset kontakti on lihtsam säilitada, enne kui see sootuks kaob.

Osav metsaskäija suudab suunata-ju kadumisel leida põhjakaare loodu-ses leiduvate märkide järgi, vähem ko-genuma jaoks on see keeruline. Jätke meelde maamärgid. Sipelgapesad, ise-äralikud mahalangenud puud ja maas-tiku muutumine. Suur abi on met-sa läbivatest kraavidest ja teeradadest. Kui te metsas end väga kindlalt ei tun-ne, hoidke nende lähedusse.

Suurepärase abivahend on GPS – märgid stardipunkti ja tagasihõidmi-seks tuleb vaid seade taskust välja võt-ta. Näiteks võtate kaasa autonavigaato-ri ning jälgite, et selle akut enne ära ei kulutaks, kui on aeg metsast välja min-na. Lülitate kas või vahepeal välja.

Tegelikult piisab ka kompassist. Suunataju kaob enamasti natuke kee-rukamal maastikul liikudes või lihtsalt nina maas seeni taga ajades. Pilk kom-passile ja kõik on jälle selge.

Laisemale seenelisele on eriti mugav otseselt matkamiseks mõeldud GPS korraliku kaardiga, millel maastikut puudutavad tähised selgelt loetavad.

Mis hõikamise puutub, siis seda on

lihtsam teha telefoni abiga, laadige aku enne metsa minekut ära. Ja kui tõesti on vaja oma asukohast häälekalt mär-ku anda, siis selleks on kõige tõhusam korralik vile.

Muu varustus

Nagu mainitud, on väga mugav, kui metsas saab peale seenelkäiku ka ker-ge eine võtta. Tuld ei ole suvalises ko-has viisakas teha ning mõningatel pe-rioodidel on see ka teatud kohtades rangelt keelatud. Abiks on matkapii-mus, millel kerge seene-eine ladusalt valmib.

Tõsi, minu parim einetõde minu pä-rineb Soomest, kus sealsetel metsa-meestel olid kaasas spetsiaalsed pi-ka varrega pannid, millel kupatamist mittevajavatest pilvikutest valmis lõk-ke kohal imeline seeneroog. Soo-jad joogid saab termoses kaasa võtta. Kohvi veidi kehvema kvaliteedi kom-penseerivad metsaõhk ja miljö.

Keskonnateadliku metsaskäija loo-mulikult valikuks on alati spetsiaalsed matkanõud – noad, kruusid, kahvlid ja kausid. Milleks kurnata keskkonda ühekordselt kasutatava saastaga?

Väga oluline on korralik seenenuga. Kindlasti on parimad spetsnoad, mille tagumises otsas on seente puhastamist hõlbustav harjake, ent palju rohkem nuga ennast leidub neis matkaväitstes, millel olemas mõnigi muu ootamatult tarvilikuks osutuv funktsioon.

Peaasi, et väits oleks terav, nüri noa-ga seente lõikamine on tõeline nuhtlus. Ka ei ole palju kasu jämeda teraga pus-sist, see aitab paremal juhul karu vastu.

Kriitilise tähtsusega on seenekorv. Korvis pääsevad seened hingama ja neid ei suruta liialt kokku. Kilekott on halvim võimalik lahendus.

Pole paha mõte kaasa võtta ka kok-kukäiv tool, siis on, kuhu istuda, kui puhastamiseks-söömiseks läheb.

Muidugi võite kõike teha oma reeg-lite järgi, aga kui midagi varustusest puudu jääb, siis Matkaspordi ja Palm-teki abiga sai kokku pandud täiuslik valik kõigest vajalikust.

Valik seeneraamatuid

Päris palju on seenelisi, kes põhimõtteliselt midagi muud peale kukeseene, kuuse- ja männiriisika ei korja. Iseenesest õige suhtumise – kui ei tunne, siis ära söö. Ent ometi leidub söögiseeni veel ning enamik neist on tunduvalt maitsvamad kui männiriisikas. Võtke metsa kaasa korralik raamat, mis võimaldab enamiku olulisemaid söögiseeni ära tunda ning veel kasulikumad on sellised, kus leidub isegi mitesöödavaid. Edaspidi teate täpselt, millega tegu ning jalutate temast juba rahulikult mööda või imetlete lihtsalt seeneilu. Mina pistaksin taskusse „400 Eesti seent“. Kui mahub, siis ka „Põhjala seeneraamatu“. Ülejäänud pakiks autosse. Söögiseene määramisel eksida ei tohi!

400 Eesti seent

Kuulo Kalamees ja Vello Liiv
Kirjastanud Eesti Loodusfoto

Ainus tõsiseltvõetav Eesti autoritelt pärinev raamat, mis siinsetest mahub ka taskusse. Väga mugav on seenerühmade piltmääraja, mis aitab kiirelt aru saada, millistelt lehekülgedelt metsas vastu sattunu leiab. 405 liiki on varustatud selgete märkidega: kas seen on söödav, vajab kupatamist või tapab. Juures korralik foto ja raamatu tagaserval isegi joonlaud.

Sisaldab väikest meelepead, kus korratatakse üle põhitõed. Abiks on ka mürgituste kirjeldused, mida loodetavasti ei lähe siiski vaja.

Nuriseda võiks ehk vaid selle üle, et söögiseened pole varustatud kuli-naarset väärtust näitavate märkidega, sellekohase info leiab vaid tekstist.

Tunne seeni

Mauri Korhonen
Kirjastanud Greif

Kõvas köites mahukas raamat, kus tutvustatakse 165 seeneliiki. Vähe? Samas – kuna nii fotod kui ka tekst on suured, on raamat mugav metsas lugeda.

Lisaks mõistlikud soovituselised seente korjamiseks, puhastamiseks ning säilitamiseks. Loomulikult on olemas määramisõpetused, mürgituste kirjeldused ning põnevat lugemist seedimise ja allergiatega seotud teemadel.

Lõpuosas leidub mitmeid toredaid toiduretsepte.

Soomlasest autorit on tõlkija Katrin Jürgens täiendanud Eesti levikuandmetega, oma terase pilguga on üle käinud meie seenetark Erast Parmasto.

Seenelise käsiraamat

Klas Jaederfeldt
Kirjastanud Sinisukk

Mitte just kõige suurema liigikirjelduste arvuga seeneraamat, neid jagub siia vaid 161, ent ometi hea. Miks? See väga mõnusalt kirjutatud. Kui paljud seeneraamatud on kirja pandud teadlase vaatenurgast, siis rootslasest autor ligineb teemale pigem seenelise lähtepunktist.

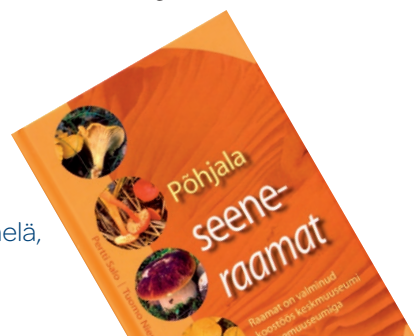
Lisaks sadakonnale söögiseenele on ära toodud olulisemad mürgised isendid. Teksti tasandil on viidatud võimalikele sarnasustele, kasvukohtadele ning muule, mis autorile parajasti oluline tundub. Tugevalt subjektiivse alatooniga raamat ja eristub nõnda selgelt teistest.

Jagatakse ka mitmeid nutikaid soovitusi – näiteks seene eoste värvuse määramiseks, mis lihtsustab liigi kindlakstegemist.

Mis teeb raamatu eriliseks, on üks hoopis ootamatu ja vähemtuntud seente omadus, nimelt sobivad neist mitmed lõnga värvimiseks. Kirjeldatud on üle tosina värvimiseks sobiliku seeneliigi.

Põhjala seeneraamat

Pertti Salo, Tuomo Niemelä,
Ulla Salo
Kirjastanud Sinisukk

Valminud koostöös Soome taimemuseumiga. Raamatus leidub ligi 900 liigikirjeldust koos silmapaistvalt hea fotomaterjaliga. Formaat mugavalt piklik, mahub suuremasse taskusse.

Tõeline pärl poelettidel, mis sobib nii tõsisemale seenesõbrale kui ka algajale. Eriti mugav on rubriik „kasulik teada“, kus on välja toodud, kui lihtsalt seen määratav on, või kas see liik võiks järgmiselgi aastal täpselt samas kohas otsijat rõõmustada. Põgusas sissejuhatuses tutvustatakse muuhulgas ka olulisemaid võtteid seente pildistamiseks – äkki teete just teie mõne teadusele olulise jäädvustuse?

Lõpuosas tulevad mürgituste kirjeldused ning juhised säilitamiseks. Napimalt peatatakse taimede seenhaigustel ja väärmoodustistel. Ka teadsite, et tuulepesade tekkepõhjuseks on seen?

Autorid ei saa jätta mainimata, et punane kärbseseen on Siberi šamaanide hallutsinogeen ning ühe kommentaariks on meiegi kultuuriruumis tähenduslik „ei ole söödav, sest koos alkoholiga toiduks tarvitada ei tohi“.

Raamat on nii meeldivalt aus, et kirjeldab ära ka ühe imepisikesse pruuni seene koos kasvukohtade tutvustusega. Ainus jama on, et selle seene omamist ja kasutamist peetakse Soome ja Eesti seaduste järgi kuriteoks.

Selle suve parim puhkus on Türgis,

Bodrumis

ajalooline ja ilus, euroopalik ja eksklusiivne

Hind al. 9990 AI
Kefaluka 5*

uhinus stiilne hotellikompleks asub tuulisel poolsaarel, vaatega KOS'i saarele. Hotell sobib ideaalselt perepuhkuseks.

Hind al. 7990 AI
Delta Beach 4*+

koduselt hubane hotell asub mäenõlval, mere ääres, 25 min kaugusel Bodrumi kesklinnast. Sobib nii peredele kui ka rahulikku puhkust armastavatele inimestele. Hotell on väga populaarne belglaste ja prantslaste seas.

Hind al. 8900 AI
Diamond of Bodrum 5*

ainuke heatasemeline linnahotell Bodrumis. Suurepärase asukohaga hotellis armastavad puhata skandinaavlastel.

Hind al. 5990 AI
Club Arinna 4*

parim hinna- ja kvaliteedisuhe. Hotell asub keskses, mere ääres ja sobib peredele ja noortele.

*Nädalase puhkusepaketi hind kehtib ühele inimesele kahekes toas ja sõltub väljalennu kuupaevast. Paketi hinnas sisaldub edasi- tagasi lennupilet Tallinn- Bodrum- Tallinn, transfeerid, hotell, kõik söögid-joogid. Eestikeelsed ekskursioonid lisatasu eest.

Head puhkust soovib puhkuseresidse korraldaja TEZ TOUR*

*Rahvusvaheline reisirakenduskontsern TEZ Tour tegutseb 19 riigis ja lennutab puhkajaid tellimuslendudega 35 sihtkohta üle maailma. Ainuüksi eelmisel aastal puhkas TEZ Touriga 1,2 miljonit inimest. Eestist korraldab TEZ Tour otselende Türgi, Kreetale, Rhodosele, Korfule, Tenerifele, Egiptusesse. TEZ Tourile kuulub Türgis viis 5-tärni luksuslikku hotelli. TEZ Tour annab tööd 5000 inimesele üle maailma. Lisainfo www.teztour.ee või tasuta telefonil 16316

 **TEZ
TOUR**
NUMBER 1 REISIKORRALDAJA

KULDKAART

- Eelisjärjekorras teenindus
- Boonuspunktid Estraveli kaudu tehtud tellimuste eest
- Soodustused Estraveli teenustasudest
- Eripakkumised ja soodustused partnerfirmadelt

Estraveli kuldkaart tõstab su äriklassi

Kiirematel on veel võimalik sõita Lindaliini äriklassis tavahinnaga. Sõidu aeg on vaid poolteist tundi ning Lindaliini sadamad asuvad nii Tallinnas kui Helsingis vaid lühikese jalutuskäigu kaugusel kesklinnast. Soodushinnaga pileteid saab osta kuni 31.08.2009 ning reisida kuni Lindaliini hooaja lõpuni.

Kampaania tingimustega tutvü lähemalt Estraveli kodulehel või helista 626 6266 ning kirjjuta estravel@estravel.ee

UUED PARTNERID

Status Club

Status Club on Tallinnas Rocca al Mares mere kaldal paiknev elegantne tervisespordi- ja vaba aja veetmise klubi, mis pakub sportimis- ja lõõgastumisvõimalusi nõudlikule ja eneseteadlikule inimesele.

Status Club on rahvusvahelistele teenidus-, turvalisus- jm nõuetele vastav spordiklubi stiilse ja kvaliteetse sisustusega. Kaunis ümbrus, pakutavate teenuste mitmekesisus ning oma tööd oskav hästikoolitatud personal tagavad liikmetele meelejääva ja nauditava elamuse.

Status Club pakub Estraveli kuldkaardi omanikele koos kaaslasega tasuta proovitreeningu võimalust ja klubiga liitumist. Sõlmides aastase sobiva klubipaketi lepingu, saate klubi liikmeks tasuta (tavahind 10 000 krooni), sealjuures kehtivad klubi püsiliikme soodustused.

Lemmikute Hoiuabi

Kõikidele neljajalgsete parimate sõprade omanikele pakub nüüdsest meelerahu Lemmikute Hoiuabi. Lemmikute Hoiuabi annab lemmikloomade omanikele vabaduse igas olukorras, olgu tegu äri- ja puhkuseraiside, lihtsalt kiire elutempo või remondiga, pakudes nende parimatele sõpradele usaldusväärsete ja kogunud inimeste hoolt.

Lemmikute Hoiuabi hoolitseb koerte, kasside ja vajadusel teiste pisiloomade eest. Lemmikutele pakutakse vastavalt eelistusele kas hoiukodusid või hoidmist omaniku kodus. Teenust pakutakse Tallinnas, Tartus, Viljandis ja Ida-Virumaal. Lähem informatsioon telefonil 5818 8864 või www.lemmikutehoiubi.ee.

10% soodustus teenuste tavahindadest.

Kotkapesula

Kõikide autoomanike rõõmuks on uueks partneriks Kotka Käsipesu Salong. Pakutakse laia valikut teenuseid, et auto saaks hoolitsetud nii seest kui väljast: käsipesu, poleerimine, mõlkide eemaldamine, salongide remont ja keemiline puhastus, rehvitööd jne.

Lisaks on salongi oodatud ka teised mootorsõidukid nagu ATVd ning mootorrattad. Nelja- või kahe rattaliste omanikke rõõmutatakse mugava ooteruumi, tasuta kohvi ning arvuti kasutamise võimalusega.

Kotka Käsipesu Salong asub Tallinnas Kotka 44. Lähem informatsioon internetist www.kotkapesula.ee.

15% soodustus teenuste tavahindadest.

Cafe Imperio

Tallinna südalinnas asuva restorani lahutamatuteks osadeks on hubane interjäär ning meelejäävad maitseelamused. Euroopa köögile orienteerununa pakub Cafe Imperio rikkalikku toiduvalikut, mis lisab igasse päeva killukese elegantsi. Väärtustades oma klientide aega ja soove, on loodud võimalused kiireks hommikuseks või lõunaseks eineks ning meeldivaks õhtustamiseks. Cafe Imperio asub Lauteri tn 5, lähemalt saab uurida www.cafeimperio.ee.

10% soodustus à la carte menüü tavahindadest.

SISETURISMI PAKKUMISED

Jüri Jaanson Kahe Silla jooks 2009

Kõikidele jooksuhuvilistele toimub 6. septembril Pärnus taas Jüri Jaanson Kahe Silla jooks, kuhu koguneb osavõtjaid üle Eesti ning naaberriikidest.

Et nädalalõpust kujuneks meeldejääv üritus nii jooksjatele kui kaasaelajatele, pakub Estravel koostöös korraldajatega suurepäraseid pakette Pärnus.

Paketid sisaldavad majutust 5.-6. septembril, hommikusööki, spaakeskuse külastust, hilisemat hotellist lahkumise võimalust, jooksule registreer-

umist ja muudki toredat.

Pakett majutusega Strand Spa & Conference hotellis maksab jooksjale koos osalustasuga alates 720 kroonist ja kaaslasele alates 420 kroonist. Majutus Ammende Villa kaheses *de luxe* toas maksab jooksust osavõtjale 1155 krooni ja kaaslasele 855 krooni. Lastele soodushinnad.

Erihinnaga pakette saab broneerida kuni 31.08.09 Estraveli siseturismi osakonnast telefonil 626 6233 või siseturism@estavel.ee.

Toomas Tuul

Puhkus Arensburg Boutique Hotel & Spas

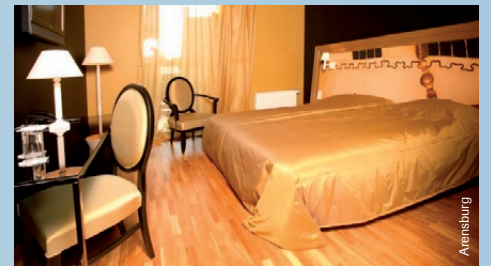
Naudi spaapuhkust Kuressaare peatänaval asuvas hubases hotellis.

Erihinnaga pakett sisaldab majutust, rikkalikku hommikusööki, basseini ja üldsaunade kasutust (8.00-22.00), jalgratta renti üheks päevaks, ühekordset pääset ööklubisse Privilege (N, R, L) ja parkimist.

Lisaks kõik täiendavad spaahoolitsused 10% tavahinnast soodsamalt.

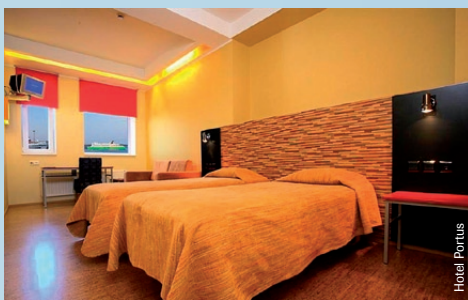
Paketi hind inimese kohta algab 615 kroonist ja pakkumine kehtib septembri lõpuni.

Lähem informatsioon Estraveli siseturismi osakonnast telefonil 626 6233 või siseturism@estavel.ee.

Arensburg

Supersoodsad hinnad Tallinna hotellides

Hotel Portus

City Hotel Portus kahene tuba 590 kr/öö.

Hinna sees hommikusöök, wifi ja parkimine.

Hotell Bern

Hotell Bern kahene tuba 890 kr/öö.

Hinna sees hommikusöök, wifi ja hommikumantli ning susside kasutus.

L'Ermitage

Hotel L'Ermitage kahene tuba 695 kr/öö.

Hinna sees hommikusöök ja auto parkimine.

Majutuse eripakkumised kehtivad kuni 30.09.2009.

Tere tulemast meeldivale merereisile!

September on sünnipäevakuu!

TEKIPILET / suund 150.-
 SÕIDUAUTO* / suund 150.-
 KAJUT** / suund 150.-

Hinnad kehtivad reisimiseks
 ajavahemikul 01.09-30.09.2009

Pileteid saab broneerida ja välja osta Eckerö Line'i Tallinna
 kassast, telefonil 664 6000, www.eckeroline.ee (broneerides
 kasuta tootekoodi) ja reisibüroodes üle Eesti.

* sõiduauto maksimaalne kõrgus 1,9 m ja pikkus 6 m

** B2 sisekajut, hea pagasi hoidmiseks.

Eckerö Line

Tallinn-Helsingi
 liinil

SÕIDUGRAAFIK AUGUSTIS	
	TALLINN HELSINGI
E-R	17.00 → 20.30 11.00 ← 8.00
L	17.00 → 20.30 11.30 ← 8.00
P	16.00 → 19.30 13.30 ← 10.30

SÕIDUGRAAFIK SEPTEMBRIS	
	TALLINN HELSINGI
E-R	17.00 → 20.30 11.00 ← 8.00
L	17.30 → 21.00 12.00 ← 9.00
P	16.00 → 19.30 13.30 ← 10.30

Täpsem info kodulehel www.eckeroline.ee ja telefonil 664 6000

ECKERÖ LINE

Reis kuninglikku pealinna 1 tund 30 minutit

TARTU - STOCKHOLM lennud

4x nädalas, alates 24. augustist

**Tõeliste kuningate tõeline hiilgus
lähemal kui kunagi varem!**

Reis tsaaride pealinna 1 tund 15 minutit

TALLINN - PETERBURI otseennud

4x nädalas, alates 27. juulist

www.estonian-air.ee

 ESTONIAN AIR